Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ... 21-нээ гарана | № 219 (14024) | 1975 оной сентябриин 18, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

А. Н. КОСЫГИН К. Р. РОДРИГЕСТАЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Москвада ерээд байһан Кубын КП-гэй ЦК-гай секретарь, Кубын Республикын Премьер-Министрэй орлогшо К. Р. Родригестай сентябриин 16-да Кремль соо уулзаа. Үнэн зүрхэнэй, хани халуун оршон байдалда хөөрэлдэн, Советскэ Союзай ба Кубын Республикын хоорондын харилсаа холбоое саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа зүбшэлбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Н. Н. Иноземцев, Кубын талаһаа — Түсэблэлгын түбэй Соведэй нэгэдэхи вице-президент Л. Гутьеррес ба Кубын Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд С. Агирре дель Кристо гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

ДЕЛЕГАЦИ БУСАХАЯА МОРДОО

СОФИ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци сентябриин 16-да Софиһаа мордоо.

Энэ делегаци НРБ-гэй Арадай суглаанай уряалаар харюудаа айлшалхын тула Болгариин Арадай Республикада ошоһон юм. Болгарида социалис революциин болоһоор 31 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадаһан, орон соогуурнь аяншалһан, экономико болон соёлой хүгжэлтэтэй, Арадай суглаанай ба тэрэнэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэритэй танилсаһан, промышленна болон хүдөө ажахын предприятинуудай коллективүүдтэй уулзаһан байна.

БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков делегацитай уулзаба.

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

БАЯН ТАЛАДА

ФОТО РЕПОРТАЖ

Үнгын сэсэгээр һалбарһан үргэн уужам Холбоолжоной талада үхэр мал, хони хурьгад олоороо хушууран бэлшэжэ ябана. Хэдэн модоной зайда тараан далай долгилон миралзана. Холбоолжоной тала, Баян дэлгэр тала дайда урдамнай ногоорно.

1963 оной хабар хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд эндэ олоороо ерэжэ, оньһон техникын хүсөөр «хара алта» малтажа эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһээр арбан хоёр жэл үнгэрөө. Холбоолжоной талада эдэ жэлнүүдтэ танигдахаар бэшэ ехэ хубилалтанууд болоһон юм.

Нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг Холбоолжоной уурхайе улам үргэдхэжэ, жэлдээ 3 миллион тонно «хара алта» малтадаг болгохо гэһэн шиидхэбэри абтаад, эндэ ехэ барилга хэгдэжэ эхилээ бэлэй. 40 тонно ашаа шэрэхэ БЕЛАЗ машинануудай гараж, эдэ машинануудые, мүн газар малтадаг ЭКГ-4,6, ЭКГ-8«И» түхэлэй экскаваторнуудые заһабарилха мастерской эндэ баригдажа байна.

— Бидэнэр байгша оной найман һара соо 7 миллион 200 мянган түхэригэй барилга хээд байнабди. Запчастьнуудые хадагалха склад, автомашинануудай гараж ашаглалгада үгөөбди. Сентябриин һүүл багаар центральна котельнын барилга дүүргэхэбди. Жэлэй дүүрэтэр хэхэ юумэмнай үшөөл ехэ. БЕЛАЗ-уудай гараж, Ехэ Холбоолжоной уурхайн управлениин конторын байшан, 120 хүнэй эдеэлхэ столово ашаглалгада үгэхэбди, — гэжэ Ехэ-Холбоолжоной барилгын предприятинуудай директор А. И. Темерев хэлээ.

Урдань энээгүүр яһала ябагдаһан юм. Тиихэдэ эндэ столовын багахан гэр харгдадаг бэлэй. Мүнөө бүхэли городок бодобо ха юм. Буряадай барилгын управлениин 163-дахи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашад эндэ илангаяа ехэ ажал хэһэн байха юм. Гаражай, автомашинануудые заһабарилха мастерскойн, котельнын корпусуудые бодхоо.

— Манай колоннын барилгашад партиин XXV съездын хүндэлэлдэ социалис уялгануудые абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бултадаа оролдоно. В. К. Колмакова, В. С. Щербаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэжэ, бэшэнэй дундаһаа онсо шалгарна, — гэжэ 163-дахи ПМК-гай нэгэдэхи участогай прораб А. М. Мясников хүдэлмэришэдөө ехэл магтана.

Валентина Кирилловна Колмаковагай бригада 26 басагадһаа бүридэнэ. Эдэнэй ехэнхинь профессионально-техническэ училищи дүүргэһэн. Барилга хэхэ мэргэжэл һайнаар шудалһан, ажаллахадаашье оролдосотойнууд. Валентина Колмакова залуушье һаа, ажалаа эмхидхэхэдээ ехэ бэрхэ болонхой. Хүдэлмэришэ басагадтайгаа үгээ ойлголсожо ядадаггүй. Манай ерэһэн үдэр эдэнэр Ехэ-Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхайн управлениин конторын дотор талын хүдэлмэри хэжэ байгаа һэн.

— Халаанайнгаа даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргээбди. 17 автомашинануудай гаражай дотор талын хүдэлмэри хэжэ, һаяшаг дүүргээбди. Гүрэнэй комисси энэ гаражай барилгые тушаажа абахадаа, манай хэһэн ажалда эрхим сэгнэлтэ үгөө һэн. Энэ конторынгоо барилга болзорһоонь урид дүүргэжэ, партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаар шиидэнхэйбди. — гэжэ барилгаша басагад хэлсэн байгаа бэлэй. Залуу басагадай иимэ урагшаа эрмэлзэһэн бодолтойгоор хүдэлжэ байхынь харахада урмашахаар һэн.

Буряадай барилгын управлениин 163-дахи нүүдэл колоннын бэшэшье олон хүдэлмэришэд амжалтатай һайнаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, Степан Анисович Щербаковой хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай бригадын коллектив һарадаа 24 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 26—27 мянганда хүргэдэг байха юм. Эдэнэр автомашинануудые заһабарилха мастерскойн корпус барилсаһан юм. Мүнөө центральна котельнын барилга дээрэ хүдэлнэ.

— Котельнэнүүдтэ нүүрһэ оруулха түхеэрэлгэ тодхожо байнабди. Һарын һүүлээр энэ ажалаа дүүргэжэ, центральна котельные ашаглалгада үгэхэ ёһотойбди, — гэжэ бригадир С. А. Щербаков хөөрэнэ. Эндэ үшөө Минтрансстрой, Минсельстрой, Дальстальконструкци, трестнүүдэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд хүдэлнэ. Эдэнэр бултадаа халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ оролдоно. Барилгын талмай дээрэ хүлгөөтэй, шууятай. 360-аад хүдэлмэришэд унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүйнүүд ажаллажа байна. Барилгашадай хэхэ юумэн тон ехэ. Барилгын бүхы участогуудаар ябажа гарабабди. Олохон хүдэлмэришэдтэй танилсажа, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдөөбди. Эдэнэр түгэсхэхы жэлдэ абаһан уялгаяа сүм дүүргэжэ, партиин XXV съезддэ зорюулан абаһан уялгаяа дүүргэхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлэн байгаад һэн.

Байгша оной һүүл багаар жэлдээ 3 миллион тонно нүүрһэ үгэхэ Ехэ-Холбоолжоной уурхайн түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэхэнь. Мүнөө эндэ гайхамшаг ехэ ажал хэгдэжэ байна. Нээмэл аргаар нүүрһэ малтаха уурхайда бүтээсэ ехэтэй экскаваторнууд ,нүүрһэ малтаха роторно комбайнууд асарагдана. Ойрын сагта үшөө нэгэ промышленна предприяти ашаглалгада үгтэхэнь.

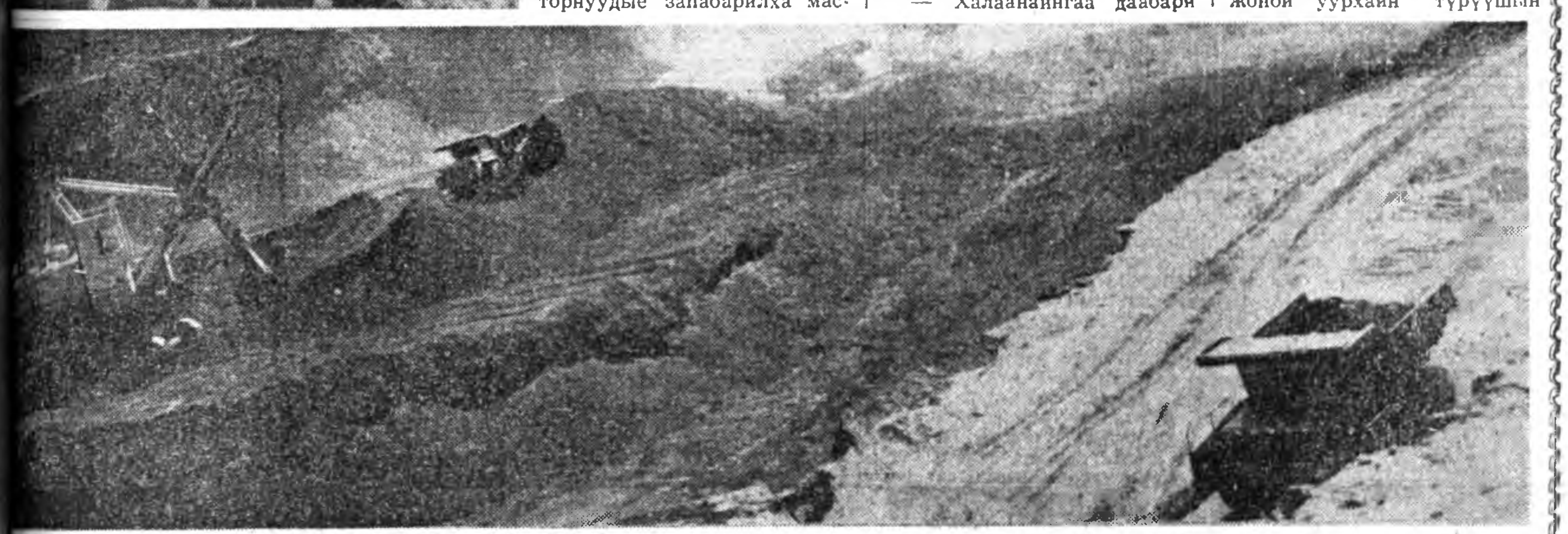
—Бүхы совет арад партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула оролдоно. Бидэнэршье энэ ехэ барилгаяа саг болзор соонь ашаглалгада үгэхөөр шиидэнхэйбди. Энэмнай партиин ээлжээтэ съезддэ бэлэг болохо, — гэжэ барилгашад мэдүүлээ һэн.

Баян дэлгэр Холбоолжоной талада ехэ барилга түлэг дундаа хэгдэжэ байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Ехэ-Холбоолжоной барилгын предприятинуудай директор А. И. Темеров, барилгашадай бригадир А. И. Савостин, 1-дэхи участогай начальник А. М. Мясников гэгшэд барилгын талмай дээрэ; нээмэл аргаар нүүрһэ малтадаг Ехэ-Холбоолжоной уурхайда бэлэдхэлэй ажал хэгдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХУБИТАЯА ОРУУЛНА

Таряа хуряалгын халуун хаһын үедэ городой завод, фабрикануудай болон предприятинуудай хүдэлмэришэд колхоз, совхозуудта гаража, ехэ туһа хүргэнэ. Тэрэ тоодо авиазавод Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхоздо 9 автомашина июлиин 20-һоо эльгээһэн байна. Эдэ машинанууд түрүүшээр хадагдаһан силос полиһоо траншейнүүдтэ зөөгөө. Иигэжэ 90 гектарай силос дууһандань шэрэжэ, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэндэ зүгөөргүй ехэ туһа хүргөө. Эндэ жолоошод В. И. Байбородин, А. А. Вороненко, В. Г. Ступин гэгшэд үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Эдэ нүхэд хүдөө ажахын хүдэлмэридэ зургаадахи жэлээ хабаадана. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ Зэдын, Хяагтын, Баргажанай аймагуудай таряа хуряалганда эдэбхитэйгээр хабаадажа, габшагай ажалаараа түрэл заводойнгоо нэрэ хүндые дээрэ үргэн ябадаг һэн.

— Заводой жолоошод мүнөөшье ехэ һайнаар хүдэлнэ, нэгэшье ороохо харгыдаа гээхэгүйе оролдоно, машинануудайнь кузовай нүхэ һүбэ брезентээр аг-таг бүглэгдэнхэй. Иимэ жолоошодто таряа зөөхынь сэдьхэл амар найдамаар, — гээд колхозой бухгалтер Юрий Михайлович Бурдуковский хэлэбэ. Мүнөө заводой жолоошод таряа зөөлгэндэ унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй хабаадана.

— Колхозой таряагаа хуряажа дууһатарнь бултадаа эндээ хүдэлхэбди. Хүдөө ажахынгаа хүдэлмэришэдтэ яажашье һаань, ехэ туһа хүргэхын түлөө хүн бүхэмнай оролдоно гээшэ. — гээд жолоошодой ахалагша Александр Иванович Прокопьев хөөрэбэ.

Иигэжэ заводой жолоошод «Путь Ленина» колхозой гүрэндэ алтан ороохо тушаалганда өөһэдынгөө хубита оруулба гээшэ.

Манай корр.

КУУЗИКУ ХУРЯАНА

Намарай һара — сентябрь гаража, оршон тойрон ой, модод үнгэ зүһөө хубилган шарлаба. Намарай хүдэлмэриин халуун охин хаа хаанагүй бусална. Хүрбын совхоздо таряа хуряалга, овощ болон тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябана. Нийтын малай шэмэтэ тэжээл—куузику хуряалга эхилэнхэй.

Тус совхозой 2-дохи отделениин Г. Шабагановай даадаг звено 14 гектар куузику тариһан байна. Энэ звено анхарал, оролдолгын ашаар жэлһээ жэлдэ үндэр үргаса хуряадаг заншалтай юм. Мүнөөшье баян үргаса хуряана. Энэ хэрэгтэ Г. Долгорова, М. Вахрушева болон бусад нүхэд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Ц-Х. Гомбодоржиева.
Хори.

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИДЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко түрүүтэй СССР-эй делегаци ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессиин хүдэлмэридэ хабаадахын тула Нью-Йоркдо ерээ.

А. А. Громыко аэропортдо буугаад байхадаа, иигэжэ мэдүүлбэ: Советскэ Союзай делегаци ООН-ой Генеральна Ассамблейн сессиин хүдэлмэридэ урдынхидаал адли эдэбхитэйгээр хабаадаха хүсэлэнтэй. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацие, Генеральна Ассамблей мэтэ тэрэнэй хуралдаануудые шухала удха шанартай гэжэ тоолодог тухайдаа нэгэнтэ бэшэ хэлэһэн байхабди.

ООН-ой хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдынь арадуудай хүсэдэг, хүлеэдэгһөө үшөөл бага гэжэ хэлэхээр байна. ООН заримдаа зээрхэг түримхэйшүүлдэ зохихо харюу үгэдэггүй байгаа. Эб найрамдал ашатай үрэтэйгөөр хангаха хамгаалагшын үүргэ заримдаа дүүргэдэггүй байна. ООН-ой уставта таарахагүй политика баримталһан ябуулга хэгшэд тиимэ байһандань гэм зэмэтэй юм бэзэ. Советскэ Союз бүхэдэлхэйн энэ эмхиин уставай наринаар сахигдахын түлөө тэмсэдэг, тэрэнэй бүхы органууд, түбхын түрүүндэ Аюулгүйн Совет ба Генеральна Ассамблей үндэр дээдэ уялгануудаа харюусалгын ехэ мэдэрэлтэйгээр, наринаар дүүргэһэй, эб найрамдал сахиһай гэжэ хүсэдэг байгаа. хүсэжэ байна. Энэ хадаа ООН-ой ябуулгын үрэ ехэтэй байха эшэ нүхэсэл болоно.

Энээнтэй дашарамдуулан бэелүүлэгдэхэ гол зорилгонуудай нэгэн юуб гэхэдэ, амгалан байдал сахилгада хабаатай, мүнөө сагай гол асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэһээ зайсахагүй, дэлхэй дээрэхи шахардуу байдал һуларуулгын, аюулгүй байдалые бүхы арадуудта бүри найдамтайгаар хангалгын аша туһада ООН-ой талаар, тэрээнһээ гадуурше дэлхэйн оршом соо туйлагдаһан бүхы һайн юумые дэлгэрүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ шухала байна.

Гол шухала бэшэ асуудалнуудта Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин анхаралай хандуулагдадаг, амгалан байдалай ба дайн дажарай гол асуудалнуудай анхарагдангүй үлэдэг байһые буруушаадаг һэмди, буруушаанашьебди.

Арадуудые һанаата болгодог ямар нэгэн шухала асуудал Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ Советскэ Союзай зүгһөө табигдаагүй ушар гэжэ байгаагүй юм. Сентябриин 16-да хүдэлмэрөө эхилхээ байгаа Генеральна Ассамблейн сесси дээрэшье баһал нэгэ асуудал табихаар хараалнабди.

Ямаршье гүрэн, ямаршье бүлэг гүрэнүүд эб найрамдал тухайда һаналаа үнэхөөр табидаг байбал, ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сессидэ һайн хүсэл бодолнуудтайгаар хабаадаха гэбэл, арадуудай хоорондын амгалан байдалай ба хани барисаанай хараа бодол батаар баримталдаг Советскэ Союзтай, социалис хани нэгэдэлэй бүхы гүрэнүүдтэй хододоо хамта ябаха байха.

Һайн харилсаатай байхые хүсэдэг, тэрэнээ эб найрамдалай, амгалан гуримаар зэргэ оршолгын гол ёһонуудые баримталан бэелүүлхые хүсэдэг Советскэ Союзай зүгһөө А. А. Громыко Америкын Холбоото Штадуудай арад зондо, тэрэшэлэн Нью-Йорк хотын улад зондо эгээн һайн хүсэлэнгүүдые дамжуулба.

УССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Г. Шевель түрүүтэй Украинын ССР-эй, БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Е. Гуринович түрүүтэй Белоруссиин ССР-эй делегацинууд урда тээнь Нью-Йорк ерэһэн байгаа.

...НХЭНЬӨӨ МЭДЭЭСЭНЭ:

...ҮСЭБ ...ҮҮЛЭН ...ҮРГЭГДЭЭ

...үйлэдбэрилгөөр «Си... колхозой экономико... һуури эзэлнэ. Тиимэ... ажахын малшад, та... мэргэжэлтэд болон ...рилагшэд мяха ехээр ...рилхэ асуудалда бүхы ... хандуулдаг гээшэ. ... хамта, 7—8 жэлэй ...тэ энэ колхоз гүрэн... ...гдаха мал шахан ...лха хүдэлмэри юрын ...ар эрхилдэг байһан ...рэ үедэ промышленна ... мал шахаха гэһэн һа... байгаа.

...э тарган мал гүрэндэ ... тула мал шахал... баазa байгуулха ... шиидхэбэри колхозой ..., правлени абаа һэн. ...архашуул сугларжа, ...-барилгашанай хүтэл... ...юро малай ехэ байра ..., малшадай хүшэр ... хүдэлмэри оньһожо... ... байна. Тиигэжэ про... ... аргаар мал шахан ...улжа эхилһэнһээ хой... ... үйлэдбэрилгэ дээ... Жэшээнь, 1971 ондо ... мяха худалдаха тү... 189, 1972 ондо—390, ...ондо—701, 1974 ондо ... центнерээр үлүүлһэн ... юм.

...э үндэр амжалта туй... колхозой механи... ...д болон тарлан ажал... ...руулһан хубита угаа ...уб гэхэдэ, шахалганда ... малда хэрэгтэй боло... ...жоной гурил, таряа ... зүйл, шэмэтэ болон ... тэжээл тэдэнэр бэ... ... ха юм.

... Мяха үйлэдбэрилгөөр ... жэлэйнгээ түсэбые ...эн тухайгаа Эхэ ... баяртайгаар мэдээсэ..., — гэжэ колхозой ...шын орлогшо Юрий ... Седов хэлэбэ. ...ябриин 10-най байда... 4445 центнер мяхан гү... тушаагдаа гэхэ гү, али ... табан жэлэй түсэ... ...раалагдаһан 25987 ...рэй орондо 25992 ... мяхан худалдагдаба. ... малчаган дээрэ ажал... ...һан Д. И. Усольцев К. Ф. Шелехов, В. А. Кобелев гэгшэд тон ехэ магтаал хайрада хүртэхэ ёһотой байна. Дээрэ дурсагдаһан нүхэдһөө гадна хонишод Ю. В. Сороковников, В. А. Бронников, А. М. Демин, адуушан К. Н. Бобков, Д. Д. Шехин, гахайшад, А. Н. Кобелева, Л. Е. Новикова гэгшэд үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаа. Эдэ нүхэд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсаха болоно.

Колхозой малшад түрэл Коммунис партиингаа 25-дахи съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаха зуураа, түсэбһөө гадуур 200 центнер мяха гүрэндөө тушааха шэнэ уялга абаба.

БРИГАДЫН АМЖАЛТА ЕХЭ

Түнхэнэй совхозой Шэмхын отделениин овощ ургуулагшадай бригадир Тамара Ивановна Шубина «Буряад үнэн» газетын хуудаһанда (байгша оной майн 31-нэй номерто) иигэжэ бэшээ һэн: «Юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабарие дүрбэн жэл соо дүүргээбди. Энэ үе соо хамта дээрэнь 4750 центнер овощ гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, 5720 центнер тушаагаабди». Ихэдээ Т. И. Шубинагай хүтэлбэрилдэг бригадын коллективэй түгэсхэхы жэлдэ ургуулжа, гүрэндэ худалдаһан бүхы овощ арбадахи табан жэлэй тоодо орохо болоно бшуу.

Эдэбхи үүсхэл ехэтэй овощ ургуулагшад энэшье жэлдэ үндэр амжалта туйлаба. Нэгэ гектар талмай дээрэһээ 140 центнер үгэрсэ хуряажа, 120 центнерыень худалдаа. Капустын ургаса баһал баян, гектар бүхэнһөө 260-аад центнер хүлеэгдэнэ.

Мүнөө жэл худалдаһан продукциһаа 13800 түхэригэй сэбэр олзо абтаха юм. Эбтэй эетэй тус коллектив энэ жэлдэ туйлаһан амжалтаяа түрэл коммунис партиингаа 25-дахи съездын хүндэлэлдэ зорюулна.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

БАМ ТУХАЙ ЕХЭ ХӨӨРЭЛДӨӨН

БАМ-ай дүтэ шадархи газар дайда ашаглан хэрэглэхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхэ научно-практическа конференци Шэтэ городто боложо байна. СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделени, СССР-эй Наукануудай Академиин Алас-Дурнын научна түб, СССР-эй Госпланай дэргэдэхи үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые шэнжэлхэ Совет, РСФСР-эй Госпланай дэргэдэхи научно-шэнжэлгын экономическа түб институт, КПСС-эй Шэтын областной комитет болон ажалшадай депутадуудай гүйсэдхэхы областной совет энэ конференци зарлан үнгэргэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой хүтэлбэрилһэн Буряадай АССР-эй делегаци, КПСС-эй Яхадай обкомой нэгэдэхи секретарь Г. И. Чиряевай хүтэлбэрилһэн Яхадай АССР-эй, Эрхүүгэй областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Л. Г. Пынько түрүүтэй Эрхүүгэй областиин, крайгүйсэдкомой түрүүлэгшынорлогшо И. И. Романов түрүүтэй Хабаровска хизаарай, областной гүйсэдхэхы комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. К. Левдик гэгшын хүтэлбэрилһэн Амарай областиин, КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь М. И. Матафонов түрүүтэй Шэтын областиин делегадууд конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Академик СССР-эй СО АН-ай экономикын болон үйлэдбэриие эмхидхэлгын институдай директор А. Г. Аганбегян, РСФСР-эй Госпланай дэргэдэхи ЦНИИ-гэй директор, экономическа эрдэмэй доктор В. П. Можин, СССР-эй Госпланай дэргэдэхи СОПС-ын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилан тааруулха таһагые даагша, экономическа эрдэмэй доктор Г. Л. Тарасов, академигүүд В. А. Кузнецов, В. П. Казначеев, В. А. Тихонов, Г. Т. Казмин, СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондентнүүд В. Г. Боев ба В. Е. Степанов конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсажа байна.

«Главбамстройн» главна инженер И. С Розанов, баригдажа байгаа түмэр замай главна инженер А. К. Погребной «БАМ-ай барилгын асуудалнууд» ба «БАМ-ые ашаглалгын зорилгонууд» гэһэн элидхэлнүүдые хэбэ.

«БАМ-ые ажахыда комплексноор хэрэглэлгын зорилгонууд» гэһэн элидхэлые академик А. Г. Аганбегян, «БАМ-ай газар дайдада үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ ба хубаарилан табиха зорилгонууд» гэһэн элидхэл экономичечска эрдэмэй доктор Г. Л. Тарасов, «БАМ-ай шадархи газарые ажахыда хэрэглэлгэ эмхидхэхэ асуудалнууд» гэһэн элидхэл экономическа эрдэмэй доктор В. П. Можин хэһэн байна.

«Республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые шэнээр хүгжөөхэ тухай» элидхэл КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев конференци дээрэ хээ.

(А. У. Модогоевой хэһэн элидхэлые газетын 2-дохи хуудаһанда уншагты).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. Б. МОЛОНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Финансова органуудта олон жэлэй туршада ашатай үрэтэйгөөр хүдэлһэниинь хараадаа абажа, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан ажалшадай депутадуудай Хяагтын аймагай Соведэй гүйсэдкомой финансова таһагые даагша нүхэр **Молонов** Сокто Бальжинимаевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной сентябриин 16.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй ПРИБОР БҮТЭЭЛГЫН, ОНЬҺОЖОРУУЛГЫН ТҮХЕЭРЭЛГЭНҮҮДЭЙ БА ЖОЛООДОХО СИСТЕМЭНҮҮДЭЙ МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ, ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ҮЙЛЭДБЭРИИН УЧАСТОГУУДАЙ МАСТЕРНУУДЫЕ СССР-эй ОРДЕНУУД, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түсэбтэ даабаринуудаа ба социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ үндэр бүтээсэ туйлаһанайнь түлөө шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ
«Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор
Герасимов Владимир Ивановичые — СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой мастер.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной сентябриин 9.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

КОЛХОЗ ХООРОНДЫН БАРИЛГЫН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ҮЙЛЭДБЭРИИН УЧАСТОГУУДАЙ МАСТЕРНУУДЫЕ СССР-эй ОРДЕНУУД БА МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түсэбтэ даабаринуудаа ба социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ үндэр бүтээсэ туйлаһанайнь түлөө шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ
«Ажалай габьяагай түлөө» медаляар
Скосырский Гавриил Николаевичые — колхоз хоорондын Баргажанай барилгын организациин мастер.
«Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар
Цынгуев Данзан Ванданович — колхоз хоорондын Загарайн барилгын организациин мастер.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной сентябриин 5.

РЕСПУБЛИКЫН ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫН ХҮСЭНҮҮДЫЕ ШЭНЭЭР ХҮГЖӨӨХЭ ТУХАЙ

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВОЙ элидхэлhээ

Республика болон тогтоhон сагhаа хойшо совет Буряад ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүд айхабтар түргэнөөр хүгжэhэн байха юм. Энэмнай экономическа, социальна болон соёл гэгээрэлэй талаар олон зуун жэлэй туршада национальна заха хизаарнуудай гээгдэлые эгээн богони болзорто гаталан дабаха, ороной бүхы республика, область болон хизаарнуудай хүгжэлтые тэгшэдхэхэ гэhэн манай партиин ленинскэ национальна сэсэ мэргэн политикын аша үрэ мүн.

Илангаяа hүүлэй арбан жэлэй туршада манай республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүд угаа түргэнөөр хүгжэhэн байна. Партиин XXIII болон XXIV съезднүүдэй Директивэнүүдэй ёhoop, ороной зүүн талын районуудай экономическа хүсые түргэнөөр хүгжөөхэ гэhэн хараа шугам удаа дараалан, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна.

Наймадахи болон юhэдэхи табан жэлнүүдэй туршада республика доторхи бүхы томо промышленна предприятинууд үндэhөөрөө шэнэдхэн хубилгагдаhан, Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод, Харанхын болон Захааминай шанаржуулгын фабриканууд, «Татарский ключ» гэжэ уурхай, Улаан-Үдын кондитерскэ фабрика гэхэ мэтэ шэнэ предприятинууд бүтээгдээ. Ашаглагдадаг промышленна бүхы предприятинуудта үйлэдбэриие үргэдхэхэ, шэнэдхэн түхеэрхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа, хуушан түхеэрэлгэнүүд шэнэ hайн түхеэрэлгэнүүдээр hэлгэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилгэ хоёр дахин шахуу ехэ болгогдоhон байна.

Республикын тогтоhон сагhаа хойшо мүнөө хүрэтэр промышленностьмнай олон hалбаритайгаар хүгжөөгдөө гэжэ онсо тэмдэглэхээр. Мүнөө үедэ манда 300 гаран промышленна предприятинууд тоологдоно. Тэдэнэр промышленна үйлэдбэриин 60 шахуу hалбари, hалаануудтай. Илангаяа болбосоруулгын промышленность, машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленность хурданаар хүгжөөгдэhэн байна. Мүнөө Буряад ороной промышленность ороной арадай ажахыда самолёдуудые, нарин приборнуудые болон автоматизациин зүйлнүүдые, электрын хүсөөр хүдэлдэг машинануудые, автомобильна крануудые, гол мүрэнэй судануудые, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые, сонхын шэл болон шифер, стандартна гэрнүүдые, угаагдаhан ноохо болон ноохон бүд, загаhа болон мяханай зүйлнүүдые, кондитерскэ хэрэгсэлнүүд болон бусад продукци үгэнэ. Бэлэдхэдэг, малтан абадаг промышленностиин продукци соо модо, шулуу, нүүрhэ, вольфрамай холисо, алтан нилээд ехэ hуури эзэлнэ. Тиигэбэшье горнорудна промышленностиин продукци хамтадаа республикын бүхы промышленна үйлэдбэриин миил дүрбэн процентнь болоно. Теэд Буряад ороной байгаалиин гол баялигынь тэрэнэй малтамалнууд, элдэб зүйлэй минеральна түүхэй эдлэлэй айхабтар ехэ хэбтэшэ болоно.

Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, удаан сагай туршада Буряад ороной байгаалиин хэбтэшэ геологическа талаар хүсэд hайнаар шэнжэлэгдээгүй байгаа. Энэ хүдэлмэри имагтал дайнай урдахи жэлнүүдтэ эхилээд, hүүлэй 10—15 жэлэй туршада хүсэдөөр ябуулагдаhан байха юм.

Гансахан наймадахи болон юhэдэхи табан жэлнүүдэй туршада республика дотор 20 гаран томо, заримдаа минеральна элдэб зүйлнүүдэй орон дотороо шухала хэрэгтэй гайхамшагта хэбтэшэнүүд олдожо, тэрэнэй хэмжээн хүсэдөөр элишэлэгдэжэ, гүрэнэй комиссаар баталагдаhан байна.

Буряад ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ асуудалнуудта зорюулагдаhан хэдэ хэдэн научна болон научно-практическа конференцинүүд дээрэ эрдэмтэд болон ажалшад бүхэсоюзна ажалай хубаарилгын дунда Буряад орон өөрынгөө байгаалиин баялигаар, горнорудна промышленность хүгжөөлгөөрөө союз дотороо мэргэжэхэ ёhотой гэжэ яhала баримтатайгаар тобшололнуудые хэhэн байна. Энэмнай промышленностиин бусад hалбаринуудай хүгжэлтые аалидуулха гэhэн бэшэ, харин байгаалиин баялигые али бүхы талаhаань ашаглаха гэhэн зорилготой байhаниинь мэдээжэ.

Республикын үйлэдбэрилгын хүсые иимэ гуримаар хүгжөөхэ гээшэ ороной зүүн талын районуудай байгаалиин баялигые түргэнөөр ашаглаха гэhэн партиин XXIV съездын Директивэнүүдтэй зохилдоно. Тиимэhээ Сибириин болон Алас-Дурнын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаhан мэдээжэ тогтоолой ёhoop, Буряад орондо горно-шанаржуулгын хэдэн томо комбинат бариха шиидхэбэри абаhаниинь элитэ. Тэдэнэрэй зариманиинь баригдажа захалаа.

Жэшээнь, Ошурковой апатидай хэбтэшэнүүдые ашаглаха Забайкалиин апатидай комбинат баригдажа эхилэнхэй. Эндэhээ абтаhан фосфорно үтэгжүүлгэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгые хангаха юм. Энэ комбинадай түрүүшын ээлжээн ашаглагдахадаа, жэлдэ 1,3 миллион тонно концентрат гаргаха юм.

Горнорудна ондоо нэгэ томо предприятиин — Озёрнын туулга-сайрай комбинадай барилгын площадка дээрэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри барилгашад хэжэ захалаа. Энэ комбинадай түрүүшын ээлжээн 1982 ондо ашаглалгада оруулагдаха байна.

Республикын байгаалиин баялигые ашаглаха, горнорудна промышленность үргэнөөр хүгжөөхэ шэнэ арга боломжонууд Байгал-Амарай түмэр харгы баригдахада нээгдэхэ байна.

Буряад ороной газар дээрэ Байгал-Амарай харгы 500 гаран километртэ татагдаха. Энэ харгы республикын бүхы газарай 40 шахуу процентые эзэлдэг хойто аймагуудаар гараха байна. Энэ хизаар геологическа талааараа тон бага шэнжэлэгдэhэн байна. Тиигэбэшье, эндэ ашагта малтамалнуудай: хара, унгэтэ болон шухаг металлнуудай, марганец, никель болон бусад зүйлнүүдэй 50 гаран хэбтэшэ элишэлэгдэнхэй.

БАМ-ай гараха газарта олдоhон бүхы ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдэй дундаhаа орой ганса — хризотил-асбестын молодёжно хэбтэшэ хүсэдөөр шэнжэлэгдэжэ, гүрэнэй комиссаар баталагдаhан байха юм. Энэмнай руда соохи асбестын хэмжээгээр, мүн нэхэлгэндэ хэрэглэгдэхэ эрхим шанартай утаhанайнгаа зэргээр одоошье олдошогүй шухаг уурхай болоно. Молодёжно хэбтэшын руда соо бии байгаа асбестын хэмжээн мүнөө үедэ орон дотор ашаглагдажа байhан иимэ бүхы хэбтэшэнүүдэй хэмжээнтэй адли шахуу болоно. Энэ хэбтэшэ гансахан нэхэлгэндэ хэрэгтэй сортын асбестаар арадай ажахын хэрэглэмжые хангаха бэшэ, мүн тэрэниие газаашань ехээр худалдаха арга олгохо байна. Энэ хэбтэшые ашаглалгада гаргашалагдаhан бүхы гаргашань 2—3 жэлэй туршада тэхэрюулэгдэхэ юм. Энэ Молодёжно хэбтэшэ БАМ-ай харгыhаа оройдоо 30 километртэ юм.

Молодёжно хэбтэшэ шадар, мүн урда Муйскэ хада хабсагайда алта бэдэрхэ хүдэлмэри дүүрэнтэжэ байна. Эдэ хэбтэшэнүүдые ашаглахада республика дотор мүнөө үедэ абтажа байhанда орходоо, ехэ алтан абтажа болохо.

Энэ харгы барихада минеральна зүйлнүүдээр айхабтар баян Байгалай хойто талада промышленна үйлэдбэри хүгжөөхэ арга олдохо байна. Эндэ полиметалл, түмэр, титан, марганец, шухаг элементнүүд, графит гэхэ мэтын хэбтэшэнүүд олдоhон, мүнөө үедэ шэнжэлэгдэжэ байна. Мүн эндэ вольфрам, молибден, алтанай руда, ртуть, фосфорит гэхэ мэтын томо хэбтэшэнүүд олдохоор рэжэ багсаагдана.

Байгалай хойто талын минеральна зүйлнүүдэй томо хэбтэшэнүүдэй нэгэниинь туулга болон сайрай Холоднинска хэбтэшэ болоно. Энэ татагдажа байhан харгыhаа 40 километртэ юм. Энэ хэбтэшын руда өөрынгөө шанарай талаар Озёрнын хэбтэшын рудатай адлирхуу. Энэ хэбтэшые малтан абахада угаа зохид, тэрэниие газар дээрэhээ абаха арга бии.

Ойрын жэлнүүдтэ манай республика дотор малтан абадаг промышленность үзэгдөөгүй ехээр хүгжөөгдэжэ, энэ талын байгаалиин баялигые түргэнөөр ашаглаха арга олгохо гээшэ. Тиихэдээ урдынхидал адли ганса нэгэ томо промышленна предприятинууд бодхоогдохо бэшэ, харин шэнэ газар дээрэ мүнөө үеын эрилтэдэ зохихо үйлэдбэриин томо комплекснууд бүтээгдэхэ жэшээтэй. Энээнэй ашаар капитальна барилгада hомологдоhон мүнгэ зөөриие эгээн ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, барилгые ашаглаха үедэ ехэ мүнгэ зөөри арьбалха, үйлэдбэриин хүсые хүсэдөөр ашаглаха, ажалшадые эндэ ходо хүдэлхөөр байлгаха асуудалые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгохо байна.

Жэшээнь, туулга-сайрай Озёрно шанаржуулгын комбинадай барилга абажа үзэе. Энэ комбинат hалбари дотороо эгээн томо предприяти болохоор түсэблэгдэнэ. Теэд туулга-сайрай рудае шанаржуулха үедэ сернэ кислота үйлэдбэрилхэ пиритиэ холисо нилээд ехээр абажа болохо юм. Сернэ кислота гээшэ фосфорно үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэдэ шухала хэрэгтэй. Тиимэhээ Озёрно комбинадай захада Забайкалиин комбинадhаа түмэр харгыгаар асарагдаhан апатидай холисые хэрэглэжэ, hайн шанартай үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ химическэ завод нэгэн доро барилсахада экономическа талаараа аша үрэтэй байхань элитэ. Мүн туулга-сайрай холисые хэдэн мянган километр холо зөөжэ, саашадань шанаржуулхын орондо, манай hанахада, энэ холисые байра дээрэнь шанаржуулжа, бэлэн металл гаргаха предприяти барихада зохид. Энэмнай экономическа талаараа эгээн ашаг үрэ ехэтэй байха бшуу. Тиимэ металлургическа завод Буряад орон дотор бүтээхэ шухала болоод байhаниинь мүн лэ элитэ. Юуб гэхэдэ, Холоднинска хэбтэшын рудаhаа абтаhан холисые саашадань шанаржуулха хэрэг гараха байна бшуу.

Тиигэбэл иишэ, Байгал далайhаа холо газарта модо бэлэдхэлгын предприятинуудые Байгал шадарай районhоо нүүлгэхэ арга олгогдохо байна. Эдэ предприятинууд Озёрно комбинадтай, тэндэхи химическэ заводтой, энергетическэ нэгэн хамта ажахытай, хамтын харгытай байха бшуу. Иигэжэ Яруунын хүсэ ехэтэй үйлэдбэриин комплекс байгуулагдаха болоно ха юм.

Байгал-Амарай түмэр харгын гараха газарай байгаалиин баялигые ашаглаха үедөө республикын хойто зүгтэ үйлэдбэриин хоёрдохи комплекс байгуулха шухала болоно. Энээнэй гол предприятинь малтан абадаг промышленность болохо. Хризотил-асбестын Молодёжно хэбтэшын hуури дээрэ энэ комплекс байгуулагдабал зохид. Тэрэнэй тоодо алта малтадаг предприятинууд, молибденэй Орекитканска хэбтэшын hуури дээрэ байгуулагдаhан шанаржуулгын томо комбинат, мүн саашадаа Холоднинска туулга-сайрай руда шанаржуулха комбинат гэхэ мэтэ орожо болохо.

Хойто-Байгалай үйлэдбэриин комплексын тоодо БАМ шадар байгуулагдаhан модо бэлэдхэлгын болон модо болбосоруулгын предприятинууд оролсохо байна. «Гипролеспром» институдай тооложо гаргаhанай ёhoop, Хойто-Байгалай болон Баунтын аймагуудта жэлдээ 2,5—3 миллион кубометр модо бэлэдхэхэ 6 леспромхоз байгуулагдахаар хараалагдана.

Ой модоной промышленность саашадаа гансашье БАМ-ай барилга шадар хүгжөөгдэхэгүй юм. Юуб гэхэдэ, манай республика дотор ой модон байгаалиин баялигай ехэ хубинь болоно. Тиигэбэшье Байгал шадарай байгаалиие хамгаалха ехэ хэмжээ ябуулганууд тай зохилдуулан, ой модо бэлэдхэдэг предприятинуудые республикын түбэй аймагуудhаа нүүлгэхэ хэрэгтэй болоно. Витим мүрэнэй эхиндэ ойроо хүргэгдөөгүй ехэ ой модо, дүн хамта 100 миллион гаран кубометр модон бии. 50 гаран миллион кубометр модо Зэдэ голые тойрон бэлэдхэжэ, мүнөө ашаглагдажа байhан Улаан-Үдэ — Наушки түмэр харгыгаар зөөхэ байна. Хойто Байгалай болон Баунтын районуудта бэлэдхэгдэhэн модон БАМ-ай харгыгаар зөөгдэхэ.

Нихэлээрээ БАМ хадаа манай республикын байгаалиин элдэб баялигуудые гүйсэд ашаглаха шэнэ арга боломжо нээжэ үгэнэ. Зүгөөр тэдэнэр мүнөөнэйхидэ орходоо бүри дээдэ зэргын эмхидхэлэй-техническэ болон экономическа хэмжээндэ, промышленна томо узелнуудай болон хүсэ ехэтэ үйлэдбэриин комплекснуудай үндэhэ hуури дээрэ ашаглагдаха ёhотой болоно.

Ашагта малтамалнуудые абаха промышленностиие түргөөр хүгжөөхэ ябадал республикымнай промышленностиин бусад hалбаринуудай ургалтада hаад хэхэгүй гэжэ урда тэмдэглээ hэм. Гэхэ зуураа, БАМ-ай шухала шухала захилнуудые бүтээхэтэй дашарамдуулан, машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын зарим предприятинууд горитойгоор үйлэдбэриингөө хүсэ шадалые дээшэлүүлхэ, шэнэ продукци бүтээн гаргаха зэргэтэй.

Жэшээнь, судна бүтээлгын завод БАМ-да зорюулан, далайн буксирнуудые бүтээжэ эхилээ. Харин урдань иимэ зүйлнүүдые бүтээдэггүй бэлэй. Энэ завод ехэ ашаа шэрэхэ баржнуудые болон бусад хэрэгсэлнүүдые нилээд олоор гаргадаг болохо байна. Энээгээр бодоходо, үйлэдбэриин хүсан бүри дээшэлхэ, шэнэ цехүүд баригдаха зэргэтэй.

Хүүргын металл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг завод hаяын жэлнүүдтэ үйлэдбэриеэ хоёр дахин ехэ болгохо байна. Тэндэ бүри ехэ диаметртэй соргонуудые, хүнгэн металлаар хэгдэhэн хэрэгсэлнүүдые, мүн алюминяар бүтээгдэhэн комплектнүүдые БАМ-ай барилгада ябуулхаар бүтээгдэхэ юм.

Байгал-Амарай түмэр замаар шэрэгдэхэ ашаа зөөхэ шэнэ техникые заhабарилха хэрэг хангаха ёhотой байhан дээрэhээ Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводто шэнэдхэн хубилгалгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Манай Буряад ороной машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын предприятинуудай бүтээhэн продукциин гурбанай хоёр хубиhаа үлүүнь мүнөө Зүүн Сибирьhээ гадуур абаашагдана. Гэхэтэй хамта Зүүн Сибириин болон Алас-Дурнын областьнуудай БАМ шадархи байгаалиин баялигые ашаглахын тула машина бүтээлгын хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр бүтээн гаргаха эрилтэ табигдана. Ушар иимэhээ Буряадай республикада Зүүн Сибириин ба Алас-Дурнадахи арадай ажахын хэрэгсэлнүүдые хангаха зүйлнүүдые бүри ехээр гаргадаг болохын тула машина бүтээлгын hалбариие улам хүгжөөхэ тухай асуудалай гарахань тон зүйтэй. Түбхын түрүүндэ элдэб инструментнүүдые, станок болон автомадуудые, бусад хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг үйлэдбэри хүгжөөхэ шухала.

Буряадай промышленностиие саашадань хүгжөөхэ холын хараата зорилго гол түлэб иимээр тодорхойлогдоно гээшэ.

Энэ ехэ зорилгые бэелүүлхын тула хэдэ хэдэн асуудал шиидхэхэ шухала. Тэдэнэй гол шухалань гэбэл:

нэгэдэхеэр, энергетикын үндэhэ hуури үргэдхэхэ, электроэнергетикэ болон түлишын промышленностиие хүгжөөхэ;

хоёрдохёор, барилгын индустриин, тэрэшэлэн барилгын материалнуудай промышленностиин хүсэ шадалые эрид дээшэлүүлхэ;

гурбадахяар, БАМ шадархи оршон тойроной хүдөө ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые абалгые саашадань бүри дээшэлүүлхэ;

дүрбэдэхеэр, транспортын ажахые нарижуулан hайжаруулха, улам хүгжөөхэ;

табадахяар, ажалай нөөсын тэнсүүриие hайжаруулха, тиихын тула социально-экономическа хэдэ хэдэн тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ.

Энергетикын үндэhэ hуури тухай хэлэхэ зуураа, республикын энэ hалбариин хүсэ шадалынь мүнөө үеын экономикын хэрэглэмжые гүйсэд ханганагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Энергетикэ хүгжөөхын тула хүсэ ехэтэй тепловой электростанцинуудые бариха, манай хизаарай хойто зүгтэхи уhанай хүсые ашаглаха шухала болоно.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга ябажа байна. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлнүүдтэ тэрэниие 1,2 миллион киловатт хүрэтэр хүсэтэй болгохо шухала. Проектын ёhoop, Гусиноозерскын ГРЭС-эй хүсэниинь 2,4 миллион киловатт элшэ үгэхөөр хараалагдаhан бэлэй. Харин тэрэнэй хүсые 3,6 миллион киловатт хүргэхэ гээшэ тон шухалашье, үндэhэ баримтатайшье ушар болоно.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй хүсые үргэдхэхын тула түлишын бааза байгуулха хэрэгтэй. Баригдажа байhан Холбоолжоной шулуу нүүрhэнэй уурхай, проект табигдажа байhан Баян-Зүрхэнэй участок Гусиноозерскын ГРЭС-эй имагтал нэгэдэхи ээлжээе хангажа шадаха байна. Саашадаа шулуу нүүрhэнэй шэнэ хэбтэшэ ашаглаха шухала болоно. Тиимэ баялиг манда бии. Тэрэ хадаа Түгнын шулуу нүүрhэнэй хэбтэшэ болоно. Тэндэ жэл бүхэндэ 12 миллион тонно шулуу нүүрhэ абаха аргатай уурхай байгуулжа шадамаар.

СССР-эй Энергетикын ба электрификациин министерствын зохёоhон ба баталhан схемын ёhoop бодоходо, Усть-Илимскэ ГЭС БАМ-ай баруун талые, тиихэдэ Зейскэ ГЭС зүүн талыень электрын элшэ хүсөөр хангаха зэргэтэй. Гэхэтэй хамта Хойто-Байгалай территориально-үйлэдбэриин комплексын предприятинуудай хэрэглэмжэ хараада абтаагүй байшоо. Тиимэhээ электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ арга бэдэрхэ хэрэг гарана. Витим мүрэн дээрэ, тэрэнэй hалаа болохо Ципа мүрэн дээрэ баригдаха гидроэлектростанцинууд тэрэ хэрэглэмжые хангаха зэргэтэй. «Гидроэнергопроект» институдай багсаамжалhанай ёhoop, Витим мүрэн дээрэ 1,5 миллион киловатт шахуу хүсэтэй Мокско ГЭС, Ципа мүрэн дээрэ 800 мянган киловатт хүсэтэй электростанци барижа болоомоор байна.

Капитальна барилгын асуудалнууд манай республикын байдалда ехэ гол шухала хэрэг болоод байна. Саашадаа бүришье орёо болохо. Тиимэhээ энэ асуудалые заатагүй шиидхэхэ шухала.

Энэ юhэдэхи табан жэлэй туршада манай республика дотор капитальна барилгада миллиард хахад шахуу түхэриг, багсаамжалхада, ашаглагдаха болоно. Гарахаяа байhан арбадахи табан жэлдэ капитальна hомололгын хэмжээн 2 миллиард түхэригhөө дээшээ гараха юм. Зүгөөр энээн дотор БАМ-ай барилгада гаргашалагдаха мүнгэн ороногүй.

Энээнтэй дашарамдуулан, барилгын индустриин болон барилгын материалнуудай промышленностиин тусхай хэдэ хэдэн шэнэ предприятинуудые республика дотороо бариха, бии байгаашадайнгаа хүсые түргөөр ехэ болгохо шухала болоно. Түбхын түрүүндэ юhэдэхи табан жэлэй хугасаада хабсаргагдамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгые, жэжэ хайр шулуу үйлэдбэрилгые гурба дахин, модон хэрэгсэлнүүдые болон хирпиисэ бүтээлгые хоёр дахин ехэ болгохо шухала. Тимлюйн цементын заводой хүсэ шадалые хоёр дахин дээшэлүүлхэ тон шухала. Барилгын бусадшье хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр гаргаха эрилтэ табигдана.

Байгал-Амарай түмэр замай барилга болон тэрэнэй оршондохи манай республикын хойто аймагуудай газар дайдые ашаглаха ушар хадаа республикын хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэмнай шэнэ шэнэ асуудалнууд тобойн гарана.

Мүнөөнhөө энэ барилгада хэдэн мянгаадаараа хүнүүд ерэжэ байна. Тиимэhээ хойто нютагуудта хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо асуудал шиидхэхэ саг ерээ. Эндэ сагай уларилай хэды таарамжагүй байгаашье hаань, хартаабха, овощ, тэжээлэй ургамалнуудые ургуулжа боломоор. Муйскэ голой оршондо ороохото ургамалнуудые тариха аргатай. Мүнөө эдэ аймагуудай шадал багатайхан колхозуудай үндэhэ hуури дээрэ гурбан совхоз байгуулагданхай. Тэдэндэ 43 мянган гектар эдлүүриин газар таhалагдаад байна. Муйскэ голой оршомдо овощ ургуулдаг, hүнэй мал баридаг совхоз байгуулагдахаар хараалагдана. Тэрэнэй мэдэлдэ 30 мянган гектар хүрэтэр газар таhалжа боломоор.

Зүгөөр тэндэ байгуулагдаhан совхозуудые хэдышье хүгжөөбэл, хойто аймагуудай хүн зоной хэрэглэмжые тэдэнэр гүйсэд хангажа шадахагүй байна. Байгал-Амарай түмэр замай оршон тойрондо промышленна комплекснуудай хүгжэхэтэй хамта, энэ эрилтэнь бүри ургаха.

Тиимэhээ БАМ-ай зонодохи эдеэ хоолой хэрэглэмжые хангаха үндэhэ hуури хадаа Хурамхаанай, Баргажанай аймагууд болохо зэргэтэй. Эдэ аймагууд хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо дүүрэн арга боломжотой. Тэрэнэй түлөө Баргажанай голдо газар hайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр эрхилхэ, Хүйтэнэй талые уhалха хэмжээ хараалха шухала байна.

Гэхэ зуура БАМ-ай зонодохи хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха зорилго болбол республикын хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашань хүгжөөхэ зорилготой тон холбоотойгоор шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудые түргөөр хүгжөөхын тула томодхохо, тусхай мэргэжэлдэ оруулха, промышленна үндэhэ hуури эрхилхэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдана, дүй дүршэлшье шудалагдана. Жэшээнь, колхоз болон совхозуудта хэдэн арбаад жэжэхэн шубуунай фермэнүүд байдаг hэн. Тэдэнэй орондо мүнөө хоёр томо фабрика байгуулагдажа, үндэгэ абалга хэдэн дахин ехэ болоод байна. Энэ жэлдэ 1,5 миллион нугаhа үсхэбэрилхэ шэнэ фабрика ашаглалгада оруулагдаа. Ойрын жэлнүүдтэ тус тустаа 250 мянган галуу, 300 миллион дальбараа (бройлер) үсхэбэрилхэ комплекснууд баригдахань. 1975 ондо 24—24 мянган гахай тэжээхэ хүсэтэй гүйсэд оньhожоруулагдамал гурбан комплекс ашаглалгада үгтэхэ юм. Һү hаалиин 24 комплекс, үхэр шахалгын 22 комплекс баригдажа байна. Эдэнэр бултадаа гүйсэд оньhожоруулагдаха. Иимэл шэглэлтэйгээр хүдөө ажахымнай саашадаа хүгжөөгдэхэ байна.

Республикын хүдөө ажахые, илангаяа мал ажалые, саашадань улам хүгжөөлгэ хадаа областьнууд хоорондын хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин, түбхын түрүүндэ текстильнэ ба мяханай промышленностиин hалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ гүнзэгыгөөр нүлөөлхэ байна.

Ноохо угаадаг ба нарин сэмбын фабрикануудые нэгэдүүлжэ, нарин сэмбын комбинат байгуулhан ушар текстильнэ промышленностиин предприятинуудые нэгэдүүлэн хүгжөөхэ хэрэгтэ hайн эхи табяа. Шэнэ ямаршье барилга хэнгүйгөөр хуушан үйлэдбэреэ хүгжөөжэ, ехэ ургалта туйлаха арга олдоно. Жэшээнь, ноохо угаадаг фабрикада шэнэ хоёр лини тодхожо, жэл соогоо ноохо угаалгые 18-hаа 25 мянган тонно хүрэтэр дээшэлүүлхэ арга боломжотой. Тиихэдэ нарин сэмбын фабрикада шэнэ корпус барижа, сэмбэ нэхэлгые жэл соо 1,5-hаа 5 миллион метр хүрэтэр ехэ болгохоор хараалнабди. Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикада шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхоhоной ашаар продукци бүтээлгээ нилээд дээшэлүүлхэ юм. Текстильнэ үйлэдбэри үргэдхэхын тула нэхэмэл бэшэ ноохотой бүдэй фабрика манда бараа hаа, бүришье hайн байгаа.

Нютагай хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилдэг эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудые хүгжөөхын тула шэнэ барилга хэхэ шухала байна. Жэшээнь, hүнэй промышленностиин, хартаабха болон овощ буйлуулха промышленностиин хүсые 2 дахин шахуу ехэ болгохо хэрэгтэй. Саашадаа республикын загаhанай промышленностиие улам хүгжөөхэ, тэрэнэй материально-техническэ үндэhэ hууриие бэхижүүлхэ, загаhа үсхэбэрилдэг заводуудай барилга түргэдхэхэ эрилтэ табигдана.

БАМ-ай барилгатай дашарамдан, республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ ябадалда транспортын байдалые нарижуулан hайжаруулха, транспортын ажахые хүгжөөхэ гээшэ ехэ удха шанартай асуудал болоно. Түбхын түрүүндэ түмэр замай хажуугаар түхэреэн жэл соо ашаглагдажа байха автомобильна харгы Хойто Байгалай ба Баунтын аймагуудта бариха хэрэг хангаха байнабди. Тэрэшэлэн Улаан-Үдэ — Баргажан-Адаг — Улюнхаан гэhэн харгые шэнэлэн заhаха, Тазы-Уоян харгын барилгые дүүргэхэ шухала.

Уhанай транспортые хүгжөөлгэ хадаа ехэ шухала асуудал болоно. Хойто зүг уруу ашаа шэрэлгэ жэлhээ жэлдэ улам ехэ боложо байhан ушар Байгал далайн эрье дээрэ томонууд, гүйсэд түхеэрэлгэтэй барилгануудые бодхоохо эрилтэ табигдана.

БАМ-ай хэрэглэмжые агаарай флодоор хангаха хэрэгые hайжаруулха шухала. Тиихын тула Нижнеангарскда томо самолеудуудай бууха бетон хушалтатай аэропорт бариха, БАМ-ай трасса дээгүүр бага самолеудуудай бууха хэдэн талмай бии болгохо тон шухала болоод байна.

Элидхэлэйнгээ эсэстэ нүхэр Модогоев республикын экономикын ургалтатай дашарамдан, ажалай нөөсэнүүдые байгуулха, арадай ажахын бүхы hалбаринууд дээрэ кадрнуудые тогтууритай болгохо асуудалнуудта анхаралаа хандуулаа. Республика дотор байрын гэрнүүдэй, үхибүүдэй эмхи зургаануудай болон hургуулинуудай барилгые хурдадхаха, медицинын эмхи зургаануудай, санатори болон пансионадуудай, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, хэлхээ холбооной албан газарнуудай хүдэлмэри улам hайжаруулха асуудалнууд тушаа элидхэлшэ тогтоhон байна.

Юhэдэхи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, партиин XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэhэн мүрысөөндэ «Электромашина» заводой эрхим токарь Вера Голубенко оролсоод, халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ hайн шанартай продукци ехээр гаргажа, хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө магтаал hайшаалда хүртэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Голубенко.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КПСС-эй XXV СЪЕЗДЫН хүндэлэлдэ

Карл Марксын ... колхоздо (Сэлэнгэ) ... hoo хойшо трактор... дэлжэ ябаhан Бур... габьяата механизат... мажап Нимаевна ... хүдэлдэг юм. Тэрэ ... шэ жэлдэ 1150 ге... хахалhан байна. ... өөрын табан жэл... байгша оной эхээр ... hэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ...туева.

С. БАЛДУЕВА...

ЗОРИЛГОМНИ—4 МЯ...

Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хараалhан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө совхозоймнай ажалшад үүсхэлтэйгөөр хүдэлжэ байнхай. Түрүүшын хахад жэлдэ хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө бүхыдэнь дүүргээ hэн. Совхозой hаалишад үнгэрhэн энэ хугасаае амжалтатайгаар түгэсхөө. Энэ хугасаада 7980 центнер hү тушааха түсэбөө 101 процент дүүргээбди. Һү ехээр hаахын түлөө мүрысөөндэ манай гүүртын коллектив түрүүлжэ ябана. Зунай дүрбэн hарада үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү hааха уялгаяа гурбан hара соо дүүргэбэбди. Иигээд байхадаа, зунай hарануудта малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө республика дотороо социалис мүрысөө үүсхэhэн совхозойнгоо малшадай уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь манай гүүртын коллектив ехэхэн хубитаяа оруулжа байна. Һү ехээр hаахын түлөө тэмсэлдэ намтай сугтаа хүдэлдэг үнинэй hаалишад Д. Егнинова, Дынженова болон бусад hара бүри эрхим дүнгүүдые туйлана. Мүн хамтымнай амжалтада мал адуулагшадай үүргэ тон ехэ.

Би зунай дүрбэн hарада (июнь-сентябрь) үнеэн бүриhөө 1400 килограмм hү hааха уялга абаhан байгааб. Тиин үнгэрhэн гурбан hара соо үнеэн бүриhөө 1300 килограмм hү hаажа, үлөөшэ сентябрь hарада зунайнгаа уялгые холо үлүүлэн дүүргэхэ аргатай болобоб. Гадна Эстониин суута hаалишан Лейда Пейпсын уряае дэмжэн, үнеэдэйнгээ hү шэмые дээшэлүүлхэ, нютагайнгаа эрхэ байдалай зэргээр ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлаха гэжэ шиидэнхэйб. Энэ жэлдэ бүлэг үнеэдэйнгээ тус бүриhөө 3100 килограмм hү hааха гэhэн уялга абаа hэм. Харин үнгэрhэн найман hарын хугасаада нэгэ үнеэн бүриhөө 3000 шахуу килограмм hү hаагааб. Түгэсхэхы жэлэйнгээ уялгые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэмни гээшэ. Урда жэлэймни бодото дүнгүүдтэй сасуулаад үзэхэдэ, 1975 ондо абаhан уялгамни юундэ доогуур гээшэб гэhэн асуудал гаража магад. Ушар иимэhээ, даажа байhан 19 үнеэнэймни олонхинь хүгшэржэ, hү шэмэеэ татажа эхилэнхэй. заримаиинь голодоhондо гаргагданхай. Тэрэнэйнгээ орондо хэдэн залуу гунжадые тушаажа абааб. Энэ ушар байдалаа хараада абажа, үнеэнhээ 3100 килограмм hү hааха гэжэ үгэеэ үгөө бэлэйб. Зүгөөр энэмни бahал ехэ уялга байгаа. Юуб гэхэдэ, нёдондо

жэл бүхы аймаг дото... бэн лэ hаалишад — ... най совхозой Ц. Ш... А. Гомбоева, манай ... Ц. Дамбиева болон ... гурбая гурбан мянга... баае дабажа гараhан... бди.

Зориhондоо хүрэх... жэлэй эхинhээ хойш... хэн оролдолго ... гээшэ. Илангаяа шэ... дые зүбөөр харууhал... ха, hү шэмыень дээшэ... талаар онсо шухала ... шадабари хэрэгтэй ... Тиигэжэ залуу үнее... ехээр үгэжэ эхилээ. Эдэ бүгэдын ашаар, ... най үедэ малаа ... бэлшээhэнэй ашаар h... жэлэйнгээ уялга бол... урид дүүргэжэ байна... тал хандаhан ажалда... hанал зоригоо үгэн... бүриингөө ажалые ... лангүй хүдэлөөл hаа, ... та туйлагдадагынь ... Жэшээнь, би ондо... аргаар табан жэлэй... сэбые 1974 оной ... hарада, жэл гурбан... уридшалан дүүргэж... гээшэбиб?! Энэ хуга... би 2115 центнер hү ... байнаб. Тиигэжэ мүн... юhэдэхи табан жэлэй... сэбhөө гадуур 700 ... hү бэлэдхэхэмни.

КПСС-эй XXV ... хүндэлэлдэ социалис... сөө үргэнөөр дэлгэ... тухай hаяхан толи... партиин ЦК-гай тогт... дэниие шэнэ амжал... тээшэ уряална. Энэ ур... харюусан, манай ... hаалишад ажалай ш... жалта туйлахаар зо... хой. Һү ехээр hааха ... абаhан эршэ хүсэе ... үбэлэй хугасаадашье ... руулхагүй, арга бо... нуудаа хүсэдөөр хэр... үшөө үндэр дүнгүүд... лаха, жэлэй эхинhээ ... барижа ябаhан Улаа... алдахагүйн түлөө бу... тэмсэхэ гэжэ гүүр... hаалишад болон ... шиидээ ха юм. Хари... рэл партиингаа ... байгаа хорин табада... дые угтуулан юhэд... бан жэлэй түгэсхэ... үнеэн бүриhөө 4 мя... лограмм hү hааха h... Энэмни Яруунын ... үзэгдөөгүй ехэ зорилго... Энэ бэрхэтэйшье, хү... шье зорилгодоо хүрэ... хэ нангин hанаан бии. ... hанахада, ажалшан б... наада захые бэшэ, ... эгээл саада захые ... хүдэлхэ ёhотой. Энэ... дото дээрэнь бэе... тулада арга боломж... хэрэглэхэ зэргэтэйб...

Х. ЭРДЫНЕ...
Яруунын со...
hаалишан, а...
Соведэй деп...

УНШАГШАД ДУРАДХАНА, ЗУБШЭНЭ, ШУУМЖЭЛНЭ

ХОРЁОД ЖЭЛЭЙ ТУРШАДА

Хорёод жэлэй туршада Басан Жапович Халбазыков «Восточные Саяны» колхоздо жолоошоноор ажаллана. Энэ хугасаа соо тэрэ баян дүй дүршэлтэй боложо, айл аймаг соогоо суутай болоһон намтартай.

Хорин жэлэй туршада энэ нүхэр элдэб түхэлэй машина жолоодоо. Мүнөө хоёрдохи жэлээ ЗИЛ-555 түхэлэй самосвалда хүдэлнэ. Басан Жапович өөрынгөө мэргэжэлдэ тон дуратай хүн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бухы сүлөө сагаа машинаяа заһаба рилжа, тоһодожо, шүрэб болтыень шангадхажа үнгэргэдэг юм. Тиимэһээл ямаршье сагта Басан Жаповичай автомашина холын харгыда гарахаар бэлэн байдаг.

Б. Ж. Халбазыковэй ябаһан харгын утые, шэрэһэн ашаае тоолоо барахаар бэшэ. Үбэлэй сагта Култук станциһаа шулуун нүүрһэ, хабартаа колхозой полинууд руу наг шэбхэ, тараанай үрэһэ, намартаа тарялан дээрэһээ ороһо зөөхэ гэхэ мэтын ажал али олон aаб даа. Энэ нүхэр ямаршье ажалда үнэн зүрхэнһөө хандажа, үдэр бүриин даабари ходо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай.

— Манай ажахыда эрхимээр ажалладаг жолоошод олон. П. П. Сороковиков, А. Д. Хамкуев, пенсионер Г. С. Баторов, тэрэнэй хүбүүн Д-Н. Баторов, Н. С. Осоров болон бусад түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Гэбэшье тэдэнэй дундаһаа Б. Ж. Халбазыковэй ажал хүдэлмэри, оролдосые онсо тэмдэглэхэ байнаб, — гэжэ автопаркын механик В. Б. Амбаев омогорхон хөөрэнэ.

Мүнөө «Восточные Саяны» колхоздо тарья хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. КПСС-эй XXV съездые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаха гэһэн тэмсэлдэ «Восточные Саяны» колхозой түрүү жолоошон Б. Ж. Халбазыков горитойхон хубитаяа оруулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон Б. Ж. Халбазыков.

Б. БИРБАЕВАЙ фототекст.

Түнхэнэй аймаг.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮЛЭН СООГУУР

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл

«КПСС-эй XXV съездые ...-еолотойгоор угтахын ... социалис мүрысөөн ...» партиин Центральна Комитедэй хэблэлдэ толилогдоһон тогтоолые совет арад, ... тоодо Буряадай республикын ажалшад политическэ ехэ дэбжэлтын оршон ... далда угтаһан байна. Тон ... удха шанартай энэ документые зүбшэн хэлсэлгэдэ ... улгадаһан ажалшадай ... аанууд, митингнүүд республикын промышленна предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта боложо, коллектив бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые ... алан абаба.

Съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ ... КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой хэблэлдэ толилогдоһон һүүлээр предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай ажалшад урид абаһан уялгануудаа шэнэлһэн байна юм. Жэшээнь, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай, «Электромашина» заводой болон бусад олон коллективүүдэй ямар уялгануудые абаһан тухай манай газетэдэ тодорхойгоор мэдээлэгдэһэн юм.

Партиин Центральна Комитедэй тогтоолые һайшаа... олон тоото мэдээсэлнүүд, статья ба корреспонденцинууд манай редакцида август ... ороо. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой, Захааминай аймагай Далахайн совхозой партийна организацинуудай секретарънар В. Колобков, Б. Балданов ... ажахынуудай коллективүүдэй ажал хэрэг ... хөөрэхэ зуураа тэдэ... түрэл партиингаа ээлжээтэ съездэ ямар бэлэг ... бэлдэжэ байһан тушаа газетын уншагшадта хөөрэһэн байна. Имэрхүү олон мэдээсэл редакцида орожо, газетэдэмнай толилогдобо.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн республикын предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай, барилгын эмхинүүдэй коллективүүдтэ улам эршэтэйгээр дэлгэржэ, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудай амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байһан тухай һонирхон уншамаар мэдээсэлнүүд газетын хуудаһануудта үдэр бүри толилогдоно. Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад юһэдэхи табан жэлэй эхиндэ предприятиингаа үйлэдбэриин ба социальна хүгжэлтын талаар холын хараата социальна уялгануудые батала н абаһан байгаа. Заводой коллектив хэлэһэн үгөө хэрэг дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Абаһан эдэ уялгануудайнгаа али зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай предприятиин директор **И. Медведев,** партийна комитедэй секретарь **В. Нимаев** болон бусад газетымнай августын 5-най номерой тусхай хуудаһанда дэлгэрэнгыгээр хөөрөө һэн.

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Моглоевой «Гол шэглэлтэйгээр, холын хараатайгаар» гэһэн горитойхон корреспонденци газетэдэ тунхаглагдаа. КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар аймагай предприятинуудта, колхоз ба совхозуудта ямар ажалай ябуулгадажа байһан тушаа, партийна эхин организацинуудай нүлөөлхы үүргэ тухай корреспонденци соогоо автор бэшэбэ.

Һүүлэй үедэ, илангаяа юһэдэхи табан жэл соо Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай коллектив үйлэдбэринээ эрдэм ухаанай үндэһөөр хүтэлбэрилжэ, ажалай бүтээсэ болон ашаг үрыень дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха талаар горитой алхам хэһэн байха юм. Предприятиин ажалшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Эндэ болоһон хубилалтануудта профсоюзай организациин ямар үүргэтэй байһан тушаа комбинадай рабочкомой түрүүлэгшэ **Н. Хорушунова** «Социалис мүрысөөнэй шиидхэхы удха шанар» гэһэн статья соо тодорхойгоор хөөрэбэ.

Үнгэрэгшэ август һара республикын колхоз ба совхозуудай ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын эгээл халуун хаһа байгаа. Энэ асуудалаар газетымнай штатнабэшэ корреспондентнүүдһээ, уншагшадһаа олон бэшэг үдэр бүри редакцида ородог һэн. Тэдэ бэшэгүүд газетын номер бүхэнэй нэгэдэхи, хоёрдохи хуудаһануудта хэблэгдэдэг һэн.

Республикын тарялан дээрэ байгша ондо ороохо тараанай, хартаабха ба овощой муу бэшэ ургаса гараа. Табан жэлэй түгэсхэхы оной тарья хуряалга колхоз ба совхозуудта августын тэн багаар эхилһэн байна. Энэ шухала хүдэлмэриин ябаса тушаа мүн лэ олон бэшэг редакцидамнай ороо.

Сэлэнгын совхозой таряашад, механизаторнуудай оролдосотой ажалай ашаар энэ жэлдэ ороохоной һайн ургаса гаранхай. Ажахын механизаторнуудай тарья хуряалгада бэлдэлгэ, тэдэнэй абаһан социалис уялганууд тухай совхозой партийна комитедэй секретарь **П. Базаржапов,** главна агроном **С. Доржитаров** гэгшэд манай газетэдэ дэлгэрэнгыгээр бэшээ.

Предприятинуудай, колхоз ба совхозуудай партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай, нютагай Соведүүдэй үдэр бүриин ажал-ябуулга тухай олон материал август соо газетэдэ толилогдобо. Тиихэдэ соёл-гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажал тушаа мүн лэ бэшэгдэһэн байгаа.

Үнгэрэгшэ август һарын туршада хамтадаа 298 бэшэг манай редакцида ороһон байна. Тэдэнэй олонхинь газетэдэ тунхаглагдаһан, зариманиинь хэмжээ абахын тулада зохихо эмхи зургаануудта эльгээгдээ. Илангаяа промышленностиин, хүдөө ажахын асуудалнуудаар урданайхиһаа олон бэшэг ороо. Газетэ бэшэдэг эдэбхитэдэй тоо олошорно.

Үдэр хоногой үнгэрхэ тума КПСС-эй XXV съездын нээгдэхэ саг ойртожо байна. Тиимэһээ ажалшадай коллектив бүхэндэ социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа, үйлэдбэрн дээрэ шэнэ амжалтанууд үдэр бүри түйлагдана. **Хүдэлмэришэд ба колхознигуудай, арадай интеллигенциин эдэбхи үүсхэлэй дэбжэлтэ ба социалис мүрысөөнэй дэлисэ тухай саашадаа бүрн олон бэшэг орохо бээз гээд хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэдтээ, оло мянган уншагшадтаа редакциин коллектив найдана.**

Айл бүхэндэ—газетэ, журнал

ПРОФСОЮЗАЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ АНХАРАЛДА

Элдэб янзын мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдтэ хабаатай олон тоото газетэ болон журналнууд манай орон дотор хэблэгдэн гарана. Бүхэсоюзна Профессиональна Союзуудай Центральна Соведэй үмэнэһөө «Труд» газетэ, «Советские профсоюзы», «Охрана труда и социальное страхование», «Клуб и художественная самодеятельность», «Техника и наука», «Изобретатель и рационализатор», «Турист» болон бусад журналнууд хэблэгдэнэ.

«Труд» газетэ — ВЦСПС-эй орган мүн. Энэмнай манай ороной хүдэлмэришэн ангиин газетэ һэн тула даа городой болон хүдөө нютагуудай ажалшадта зорюулагдаһан байха юм. Коммунис партиин ба ВЦСПС-эй шухала шиидхэбэринүүдые арад зондо тайлбарилан ойлгуулха, тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые хабаадуулха асуудалнуудта түс газетын коллектив гол анхаралаа хандуулдаг байна. Мүн тиихэдэ Эхэ оронойм най дотоодын байдал, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэдэй хүдэлөөн тухай газетын номер бүхэндэ бэшэгдэжэ байдаг.

«Труд» газетэ киоскнуудта худалдагдадаггүй юм. Тэрэнэй жэлэй сэн — 6 түхэриг.

СССР-эй профсоюзуудай, тэрэнэй түбэй болон нютагай органуудай, мүн профсоюзай эхин организацинуудай үдэр бүриин ажал ябуулга тухай «Советские профсоюзы» журналда үргэнөөр бэшэгдэнэ. Манай ороной профсоюзуудай эрхилэн ябуулдаг ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри ба ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай, коллективүүдтэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн болон коммунис ажалай хүдэлөөн тушаа, ажалшадай һуудал байдал һайжаруулха, мүн тэдэнэй амаралта һайнаар эмхидхэхэ тухай асуудалнуудаар энэ журнал соо һонирхомоор материалнуудые профсоюзай эдэбхитэд олохо байна. Тиихэдэ коммунис ажалай һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон һуралсагшадта туһатай теоретическэ статьянууд энэ журналда толилогдодог юм. Журналай жэлэй сэн — 4 түхэриг 80 мүнгэн.

Ажалшадай үйлэдбэриин эрхэ байдал ягаад һайжаруулхаб, ажал дээрэхи гэнэ ёсол хайшан гэбэл үсөөрүүлхэб, эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ профсоюзуудай ба ажахын организацинууд ямар үүргэ дүүргэнэб? Дурсагдаһан ба бусад олон асуудалнуудта «Охрана труда и социальное страхование» гэһэн журнал харюу үгэдэг юм. Тиихэдэ манай орон доторхи социальна тэдхэмжэ, ажал тухай хуули сахилга, профсоюзуудай курорт болон санаторинууд тухай һонирхолтой материалнууд энэ журналда толилогдоно. Түс журнал киоскнуудта худалдагданагүй. Жэлэйнь сэн — 3 түхэриг 60 мүнгэн.

«Клуб и художественная самодеятельность». Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй ба эдэбхитэдэй дүй дүршэл тухай энэ журналай номер бүхэндэ бэшэгдэжэ байдаг. Мүн соёлой ажал ябуулга тухай методическа зүбшэлнүүд, уран һайханай бүлгэмүүдэй жэшээтэ репертуарнууд журналда тунхаглагдана. Соёлой байшан ба клубуудые, библиотекэнүүдые даагшанарта, уран һайханай бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон эдэбхитэдтэ, мүн лекторнууд, пропагандистнуудта энэ журнал зорюулагданхай. Тэрэнэй жэлэй сэн — 7 түхэриг 20 мүнгэн.

Наука болон техникын, промышленность ба хүдөө ажахын шэнэ түйлалтанууд тушаа «Техника и наука» гэжэ журнал дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Манай ороной экономикын ба продукциин шанар һайжаруулха, үйлэдбэри оньһожоруулха, түрүү дүй дүршэл тухай асуудалнуудаар һонирхолтой материалнууд энэ журналда хэблэгдэнэ. Журналай жэлэй сэн — 3 түхэриг 60 мүнгэн.

«Всемирное профсоюзное движение» гэһэн журнал дэлхэйн профсоюзуудай федерациин ба тэрэнэй һалбаринуудай таһагуудай ажал ябуулгатай уншагшадые танилсуулна. Уласхоорондын профсоюзай хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагшадай статья, корреспонденцинууд журналда толилогдодог юм. Капиталис ба колониальна оронуудай ажалшадай мүнөө үеын байдал ба дарлалтаһаа гарахын түлөө тэдэнэй үдэр бүриин тэмсэл тушаа журнал соо хөөрэгдэдэг байна. Тэрэнэй жэлэй сэн — 2 түхэриг 40 мүнгэн.

Хүдөө нютагуудта профсоюзай ажал эмхидхэн ябуулха тухай һайн зүбшэлнүүд «Библиотечка сельского профсоюзного активиста» гэһэн брошюрада толилогдоно. Жэлэйнь сэн — 3 түхэриг 40 мүнгэн.

Профсоюзай эдэбхитэд! Ажал хүдэлмэрээ һайнаар эмхидхэн, урагшатайгаар ябуулхын тула өөһэдтөө туһатай тусхай газетэ ба журналнуудта захил хэхээ бү мартыт.

Л. ШУЛЬГИНА,
облсовпрофой инструктор.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРҺООР

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөн «Знамя Ленина» колхозой малшад болон таряашадай дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тиигэжэ ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд партиин съездые ехэ бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэжэ зоригжоод, һайн дүнгүүдые түйлана.

Байгша оной сентябрин 1-нэй байдалаар, колхозой һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэлэй туршада һү һаажа, гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай амжалта түйлаба. Тодорхойлэн хэлэбэл, гүрэндэ һү тушааха түсэб 2215 центнерээр үлүүлэгдээд байна.

Колхозой һаалишад байгша ондо үнеэн бүриһөө 2100 килограмм һү абаха социалис уялгатай байбал, сентябриин нэгэндэ 1792 килограмм һаагаад байна. Дээдэ-Сутайн, Доодо-Калиновкын фермэнүүдэй коллективүүд мүрысөөндэ шалгаржа, һү һааха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэбэ.

«Знамя Ленина» колхозой 20 һаалишан хубиингаа табан жэлэй даабарие дүүргэнхэй. Тэдэнэй дундаһаа Дээдэ-Сутайн фермэдэ хүдэлдэг «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Натальяа Максимовна Сластинагай шударгы һайн ажалые онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ нүхэр даажа абаһан бүлэг үнеэдһээнь табан жэлэй хугасаада 1630 центнер һү һааха даабаритай һэн. Үнгэрэгшэ 4 жэл 8 һара соо 1885 центнер абажа, түсэбөө холо үлүүлбэ. Байгша оной түрүүшын найман һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2022 килограмм һү һаажа, колхоз дотороо эрхимлэбэ.

Һаалишан Агафья Спиридоновна Кошелева Доодо-Калиновкын фермэдэ удаан саг соо ажаллана. Тиигэхэ зуураа үйлэдбэриин һайн үрэ дүнгүүдтэй ябана, олоной дундаһаа онсо шалгарна. Наймадахи табан жэлэй дүнгүүдээр Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртөө һэн. Энэ нүхэр мүнөө һү һаалгаар хубиингаа табан жэлэй даабарие үлүүлэн дүүргэнхэй. Колхозой һаалишад М. Г. Ковалева, Ф. П. Иванова болон бусад ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсажа, бусад нүхэдтөө эрхим жэшээ харуулна.

Эндэ колхозой түрүү хонишодой жэшээтэ ажал тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй дундаһаа Ажалай Улаан Тугай орденто Александр Филиппович Сластин онсо илгаржа ябана. Тэрэнэй даадаг отарын хонишод юһэдэхи табан жэл соо хурьга абаха даабаряа 382 толгойгоор, нооһо хайшалалгада 846 килограммаар үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тус отарын хонишод энэ зундаа һүрэгөө һайнаар харууһалжа, үрэжүүлгын хүдэлмэридэ эрхимээр бэлдэнхэй.

Бэрхэ хонишон Балданжаб Будаевич Манибадаров Ажалай Улаан Тугай, Ажалай алдар солын гурбадахи шатын орденуудаар шагнагдаһан байна. Энэ нүхэр табан жэлэй туршада хурьга абаха, нооһо хайшалха даабаряа баһал үлүүлээ. Жэл бүри хониноо дунда зэргээр 4,2 килограмм нооһо хайшалдаг байгаа. Мүн тиихэдэ Владимир Цыдыпович Цыбикмитов оролдосотой һайнаар хүдэлнэ.

Колхоздомнай ажалша бэрхэ һаалишад, хонишод жэл бүри олошорно. Түрэл партиингаа съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа тэдэнэй амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанда бата найдамаар.

Б. САНЖИЕВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

„Буряад үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

„ХАЙРАН САГЫНЬ АЛДАГДАХАНЬ“

Манай газетын энэ оной августын 16-най номерто иимэ гаршагтай шалгалтын бригадын статья толилогдоо һэн. Зэдын аймагай «Октябрьский» совхоздо, мүн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри тэсэшэгүйгөөр унжагайруулагдана, үбһэшэдэй хүдэлмэри, тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнхэй. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй болоо гээд шүүмжэлэгдэһэн юм. Мүн дурсагдаһан ажахынууд түгэсхэхы жэлэй тарья хуряалгада муугаар бэлдэнэ гээд тэрэ статья соо хэлэгдэһэн байгаа.

Тус статьягай мүрөөр хэмжээ абахынь тула КПСС-эй Зэдын райкомдо газетын редакци хандаһан юм.

«Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба. Ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие тэсэшэгүйгөөр унжагайруулһанай, үбһэшэдэй ажалые муугаар эмхидхэһэнэй түлөө «Октябрьский» совхозой директор Б. Г. Чердонов, партийна комитедэй секретарь Б. Ж. Тарбаев гэгшэд партиин райкомой бюро дээрэ тооһоһон байна. Тэдэнэртэ партийна зэмэ тохогдоо. Тиигэхэ зуураа адууһа малдаа бүдүүн, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэ даабаряа эрхэ бэшэ дүүргэхэ хэмжээнүүдые совхозой хүтэлбэрилэгшэд абаха уялгатай гэһэн эрилтэ КПСС-эй райкомой бюро табиһан юм.

Тэжээл бэлэдхэлгые дутагдалтайгаар ябуулжа байһан «Коммунизм», Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ донгодолго соносхогдоо. Дурсагдаһан статья аймагай бүхы колхоз, совхозуудай парткомой нээмэл заседанинууд дээрэ зүбшэгдэхэ, зохихо хэмжээнүүд хараалагдаһан байна» гээд КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь Жаргалов С. Б. редакцида мэдээсэбэ.

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ

Республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотын 6-дахи поликлиникын филиал «Лысая гора» гэжэ посёлогто оршодог юм. Нина Гомбоевна Дондукова тус филиалда үхибүүдэй врачаар ажаллана.

Хүнгэн бэшэ аад, хүндэтэй ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр, үнэн зүрхэнһөө хандалга, эдир багахан үхибүүдтэ энэрхы дулаанаар хандалга — эдэ бүгэдэ Нина Гомбоевнада сэхэ хабаатай. Эгээл тиимэһээ нүхэр Дондуковае үхибүүдэй түрэлхид хүндэлдэг болоһон байна. Үбшэлһэн үхибүүдые нарин нягтаар шагнажа, шалгажа үзөөд, үбшыень тон зүбөөр тодорхойлдог, эмнэхэ тухай һайн зүбшөөл үгэдэг заншалтай юм.

Нина Гомбоевна Эрхүү хотын медицинскэ институт дүүргээд, тэндэ хэдэн жэлэй туршада хүдэлөө. Һүүлээрнь түрэл Буряадтаа бусажа, дээрэ дурсагдаһан поликлиникэдэ хүдэлжэ байна. Дүй дүршэлтэйшье болонхой.

Манай бүлынхид нэгэнтэ бэшэ Нина Гомбоевнада хандаха баатай болоо һэн. Тиигэхэдээл энэ нүхэр ямаршье сагта арад зондо туһалхые хүсэжэ ябадаг һайн һайхан сэдьхэлтэй хүн гэжэ ойлгоһон байнабди. Энээн тушаа нэгэ жэшээ дурдая. Нэгэтэ аша хүбүүмнай гэнтэ хүндөөр үбшэлһэн юм. «Түргэн туһаламжын» машина дуудаха аргагүйдөөд, врачай гэртэнь ошогдоо. Багахан үхибүүдээ хүгшэн эжытэйгээ орхёод, Нина Гомбоевна манайда ерээ һэн. Ашыемнай наринаар шалгажа үзөөд, үбшыень зүбөөр тодорхойлжо, «түргэн туһаламжын» машина дуудажа үгөө бэлэй. Имагтал Нина Гомбоевнагай түргөөр туһалһанай ашаар аша хүбүүмнай эдэгэһэн юм. Тиимэһээ врач Н. Г. Дондуковада түрэлхидэй зүгһөө үнэн зүрхэнэй баяр хүргэхэ хүсэлэнтэйбди.

Нүхэр Дондукова коллектив соогоо хүндэтэй болоһоор үнинэй. Тэрэнэй фото-зураг поликлиникын Хүндэлэлэй самбарта гаргагданхай. Үнгэрэгшэ июнь һарада болоһон нютагай Соведүүдэй һунгалтын үедэ Нина Гомбоевна Улаан-Үдын городской Соведэй депутадаар һунгагдаһан байна. Арад зоной энэ ехэ найдабарие тэрэнэй харюулжа шадаха байһанда этигэмээр.

Ф. СТЕПАНОВ.
түрэлхин.

ОМОЛИ ХАМГААЛХА ХЭМЖЭЭНҮҮД

...загаһа хамгаалха ниитын инспекторнуудэй хамтын суглаан болобо. 1974 оной сентябриин 1-һээ байгша оной сентябриин 1 болотор хэгдэһэн хүдэлмэриин дүн согсолон элидхэл ниитын инспекторнуудэй соведэй түрүүлэгшэ, Буряадай багшанарай институдай багша Г. Я. Га...ров хэһэн байна.

Ниитын инспекторнууд загаһа бариха дүрим хазагайруулһан 39 ушар тоосоото соо элирүүлэн элишэлжэ, 69 браконьернүүдые бариһан байна. Тиихэдэ 13 ..., элидхэл уншагдаһан, загаһа хулгайгаар бариха ... тэмсэхые уряалһан 1500 плакат, лозунгнууд хүн зоной дунда тараагдаһан, браконьернүүдэй ... элишэлһэн фото-зурагтай шүүмжэлхы удхатай хуудаһанууд Улаан-Үдын ... түдамжануудта, ниитын газарнуудта хадагдаһан байха юм.

...оперативна бүлэгэй начальник В. П. Сновалин суглаан дээрэ үгэ хэлэжэ, түрһээ хаяха үедэнь омоли загаһа хёрхо наринаар хамгаалхыень ниитын инспекторнуудые уряалаа.

...баялигһанай нөөсэ хамгаалха тусхайлан хэлэхэдэ, омоли түрһээ хаядаг намарай үедэ илангаяа ниитын ойлгууламжын хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд хамтын суглаан дээрэ хараалагдаба.

Улаан-Үдын Советскэ районно Соведэй гүйсэдхэхы комитет түрьһээ хаяха үедэнь омоли загаһа хамгаалха, браконьернүүдтэй тэмсэхэ арадай тусхай дружинануудые байгуулха тухай шиидхэбэри баталан абаба. «Электромашина», Кировэй нэрэмжэтэ, шэлэй заводуудай үйлэдбэриин түрүүшүүл арадай тусхай дружинануудай бүридэлдэ оруулагдаба.

Омоли хамгаалха хэмжээ ябуулгануудай хүдэлмэриин түсэб, дежурствын график түрүүшын эмхидхэлэй зүблөөн дээрэ баталагдаһан, постнууд тогтоогдоһон байна. Арадай тусхай дружинанууд шухала хэрэгтэй транспортаар хангагдаба.

«Байкалрыбвод» управлениин тусхай бүлэг омолиин түрһээ хаяха үедэнь хамгаалха шанга хиналта тогтоогоо. МНР-эй хилэһээ эхилээд Байгал далай шадарай адаг хүрэтэр Сэлэнгэ мүрэндэ постнуудай участогууд болон харуул табигдаа.

А. ХАМАГАНОВ,
«Байкалрыбвод» управлениин инспектор.

БАЯН УРГАСА

Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын коллектив табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ огородой ургамалнуудай баян ургаса хуряажа байна. Энэ ажахыда овощ ургуулагшадай дүрбэн звено хүдэлдэг юм. Тэдэнэй хүдэлмэриие залуу агроном Владимир Раднаевич Лумбунов хүтэлбэрилнэ.

«Байгал» учхозой овощ ургуулагшад энэ жэлэй хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэһэн байгаа. Тиигээд зунай сагта ургасын хойноһоо харууһалга һайнаар эмхидхэжэ, баян ургаса абахын тула шангаар тэмсээ һэн. Тэдэнэй оролдолго һайн үрэ дүнгэй үндэһэ һуури болоһон байха юм. Хүдэлмэридэнь хүдөө ажахын институдай агрономическа факультедэй студентнэр сэхэ туһа хүргөө.

Ажахын огородшод мүнөө ургасаяа хуряажа байна. Редис ба эртын капуста хуряаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Үгэрсэ, помидор хуряалга үшөө үргэлжэлһөөр. Түрүүн тооложо үзэһэнэй ёһоор огородой ургамалнуудые хуряаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэхэ гээд багсаагдана.

Эндэхи дүрбэн звеногой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Людмила Григорьевна Калаганскаягай ударидадаг звеногойхид эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэр энэ жэлдэ овощ хуряаха түсэбтэ даабаряа ажахы дотороо бултанһаа түрүүлэн дүүргэбэ.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын огородшодой бригадир В. А. Лумбунов звеное даагша Л. Г. Калаганскаятай хөөрэлдэжэ байна.

АВТОРАЙ фото.

ХАРГЫ ГҮ, АЛИ...

Алтай тосхон Хяагтын аймагай зүүн захын, эгээл холын нютаг болоно. Эндэ ошохо гэхэдэл, автомашинын жолоошод аһан шадалаараа арсадаг гээшэ. Тэдэнэр «Харгы муу» гээд лэ толгойгоо һэжэрдэг болонхой. Энэншье гайхалгүй. Үнэхөөрөө эндэхи харгы тон муу байдалтай болошоо, машинаар ябахын аргагүй юм.

Ара-Дунгы Алтай нютаг хоёрой хоорондохи дабаа дабахада, айхабтар хэсүү байдаг, Зунай үедэ — аадар, бороогой һүүлээр шабар шабха болоод, машинаар ябахын аргагүй болошодог юм. Намарай, үбэлэй үедэ — саһатай байхада, баһал тиимэрхүү болодог. Халтируухай гээшэнь хүнэй айхаар байдаг.

Эгээл иимэ сагаар дайралдаһан автомашинын жолоошод үйлэ тамаа үзэдэг байха юм. Дабаан өөдэ машинаараа гаража ядаһан жолоошодой тэрэнээ орхижо, ябагаар Алтайн совхоз хүрөөд, трактор гүйдаг ушар али олон үзэгдэдэг. Тиихэдэ үшөө харгынь даншье хабшуу, зарим газарта хоёр машинын һэлгэжэ гараха аргагүй юм. Энээнһээ боложо Алтай хүрэтэр автобус долоон хоногтоо 3 удаа ябана. Бороотой, саһатай сагта оройдоошье ябадаггүй байна.

Алтай нютаг хүн зоноор олон, хүгжэнги ажахытай совхозой түб болоно. Эндэ дунда һургуули, нютагай больница бии. Харин харгын мууһаа боложо, түс нютагайхид бэрхэшээлтэй байдалда нэгэнтэ бэшэ ородог. Харгы заһабарилха тушаа асуудал эндэхи ажалшад оло дахин табиһан юм. Теэд харгы заһабарилгын участок Хүдэри-Сомон тосхондо байбашье, ажалшадай эрилтые огто хэрэгсээдэггүй байна.

Хяагтын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдком манай нютагайхидай энэ хүсэлые анхараг лэ.

Г. ФИЛИППОВ,
Алтайн совхозой профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ.

ТЭНСҮҮ НААДАН БОЛОО

Футбол

...Арбан наймадахи уулзалга. Уржа үдэшэлэн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ сугларагшад энэ уулзалгын хэды тоотойгоор дүүрэхые, хэнэйнь эндэ шүүжэ гарахые ехэтэ һонирхоо.

Үнгэрһэн энэ үе соогоо «Сэлэнгэ», «Луч» командануудай футболистнууд 17 дахин хоорондоо наадаһан. Тиихэдэ Улаан-Үдын футболистнууд таба удаа шүүһэн, таба дахин шүүгдэһэн, долоон уулзалгадаа тэнсэһэн байба. Мүн сохижо оруулһан бүмбэгынь тоо адли — 12:12 болоно.

Нёдондо жэлэй наадада Владивостогой футболистнууд эрхим һайнаар уулзалга бүхэнөө үнгэргэжэ, «Сэлэнгын» футболистнуудтай гэртээ, манайшье стадион дээрэ наадахадаа, хоюуландань 2:0 тоотойгоор шүүжэ гараа. Бүмбэгэнүүдые Ковальский, Ялынин, Лукьянов, Мараkенко гэгшэд сохижо оруулһан байна. «Сэлэнгын» футболистнууд байгша оной июлиин 21-дэ эдэнэртээ айлшалхадаа, 1:0 тоотойгоор шүүгдэжэ ерээ һэн. Харин мүнөө... арбан наймадахи уулзалгадаа хэр гэлдэгшэ ааб гэһэн асуудал стадиондо сугларагшадай анхарал татаха ёһоороо татаа бшуу.

Нааданшье түлэг дундаа орожо, зиндэ айлшадай футболистнууд «сэлэнгынхидһээ» булюу бэрхээр, солбон хурданаар наадажа, сугларагшадта һайшаагдана.

38-дахи минутын ябажа байхада айлшадай добтологшо Юрий Мартышкин тоо нээжэрхибэл даа. Эндэ манай хамгаалагшад, илангаяа вратарь Георгий Бушуев аргагүй зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, ворота руу сохигдоһон бүмбэгын урдаһаа гүйжэ гарахадаа, тэрэнээ барижа үрдингүй, алдажархёо ха юм. Зүгөөр тэрэнэй байра дээрээ, воротадаа байгаа һаань, иимэ юумэн тохёолдохошьегүй байгаа.

Уулзалгын хоёрдохи хахадай эхилхэдэ, «Сэлэнгын» футболистнууд Алексей Кизеев, Сергей Чупров гэгшэд Юрий Изюмцев Михаил Пастухов хоёрые һэлгэбэ. Тиин харюугай тоо нээхые оролдоһон «Сэлэнгын» футболистнууд һайн добтолго эмхидхэжэ байгаад, талмайн хоёр захаар урагшаа сүмэрэн ороно. 51-дэхи минутын ябажа байхада «Сэлэнгын» гол хамгаалагша Виктор Чикачев айлшадай воротаһаа 17 метр тухай зайһаа ялын бүмбэгэ эршэтэйхэнээр сохижо, харюугай бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулагдаба ха юм. Энээгээр арбан наймадахи уулзалгань дүүрэжэ, хоёр командын футболистнууд дахин тэнсэбэ гээшэ.

Удаадахи наадан сентябриин 19-дэ үнгэргэгдэхэ. Айлшаар манайда Хабаровскын СКА команда ерэхэ болоно. Наадан үдэшын зургаан час гушан минутаһаа эхилхэ.

Манай корр.

ШТАНГА

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРНҮҮДЭЙ ДҮН

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадионой спортын ордондо ороходо, прожекторнүүдэй хурса гэрэл нюдэ һаргаан яларна. Эндэ хүндэ атлетикээр Европын, дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ сугларһан хоёр зуугаад спортсменүүдэй дундаһаа эгээн түрүүлэн набтаршаг бэетэй спортсмен штангын хажууда бии болоодхибо. Сугларагшад болон мүрысөөнэй судьянар абяа шэмээгүй болоно...

Лужнигта эмхидхэгдэһэн спортын ордон спортын олон зүйлөөр мүрысөөнүүдые үнгэргэһэн байха. Зүгөөр штанг үргэлгөөр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн манай орондо түрүүшынхеэ боложо байна ха юм. Мүрысөө үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитедэй мэдээлдэ 54 шагнал мүнөө абтаад байнхай. Эдэ шагналнуудые абахын тула Москва хотодо 33 орсной спортсменүүд сугларба бшуу. Урдандаа мэдээжэ болоһон спортсменүүд мүрысөөндэ хабаадагшадай дунда олон. Үнгэрэгшэ жэлдэ дэлхэйн чемпион болоһон найман спортсмен тэдэнэй дунда бии. Тиихэдэ 1972 оной Олимпиин наадын дүрбэн чемпион энэ ехэ мүрысөөндэ ерэнхэй ха юм. Манай командын капитан, дэлхэйн эгээл ехэ хүсэтэй бүхэ Василий Алексеев сентябриин 23-най үдэр Болгариин эрхим спортсмен Христо Плачков гэгшэтэй хүсэ шадалаа туршаха юм.

Хүндэ атлетикээр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө эмхидхэһэн Москвагай ажалшад сентябриин 15-най түрүүшын үдэр һайн бэлэдхэлтэй спортсменүүдые хаража баясаһан, урмашаһан байна. Жэшээнь, бусадһаа түрүүлэн штанг үргэһэн Польшын түлөөлэгшэ Зигмунт Смальцеж (52 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй), 1972 оной Олимпиин наадын, дэлхэйн хоёр, мүн Европын гурба удаа чемпион болоһон намтартай. Мэдээжэ спортсмен энэ үдэшэ дүн хамта 237,5 килограмм үргэжэ, түрүү һуури эзэлһэн байба.

Айлшантайгаа хүсэ шадалаа туршалсаһан манай штангист Александр Воронин абаһаар яһала амжалта харуулжа эхилһэн юм. Зүгөөр 140 килограммай штанг үргэхэ гэхэдээ, бираагүй ха юм. Тиигэжэ дүн хамта 232,5 килограмм үргэжэ, хоёрдохи һуури эзэлхэ байгаа. Зүгөөр энэ шэгнүүртэ хүсэ шадалаа туршалсахаар арбан гурбан спортсмен гараһан байгаа. Воронин, Смальцеж гэгшэдһээ гадна, 1968 оной Олимпиин наадanай, дэлхэйн таба удаа чемпион, Азиин оронуудай дунда үнгэргэгдэһэн наадanда шүүжэ гараһан дэлхэйн рекордсмен Мохамед Нассири (Иран), дэлхэйн, Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадanда түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн Венгриин спортсменүүд Дьердь Кесеги, Лайош Сюч гэгшэд мүрысөөндэ хабаадалсаһан байгаа. Энэ шэгнүүртэ мүрысэһэн Японой штангист Такеути Масамото гэгшэ 108 килограмм үргэжэ, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтообо. Энэнь манай Александр Воронинэй амжалтаһаа 0,5 килограммаар үлүү байба. Тиигэжэ тэрэ мүрысөөнэй мүнгэн медальда хүртөө. Венгриин Сюч гэгшэ Воронинһоо орходоо шэгнүүрээрээ бага байжа, бронзо медаль абаха болобо.

(ТАСС).

Янгинама хүйтэн үбэлэй үедэ ялагар һаруул ёлкын табигдадаг талмай дээрэ «Старт» гэһэн нэрэтэй цирк нээгдэжэ, түрүүшынгээ айлшадые угтаба. «Цирк» гэһэн кинофильмдахи хүхюун маршын аялга доро артистнар гаража, һонирхолтойшье, зугаатайшье программаяа эхилээ. Хоёр хубиһаа бүридэһэн энэ программада жараад хүн хабаадана.

Совет циркын мастернууд клоун Петр Кукушкин, буффонадын клоунууд Валентин Костеренко, Лев Зиновьев, жонглернууд Валерий, Анатолий Фуркаловууд арена дээрэ гаража, бэлиг шадабарияа харуулаа. Генриета Жирнова һургамал гулабхаануудтай һонирхолтой номер харуулжа, сугларагшадай альга ташалгаар угтуулаа. Костелло Фераро скрипка дээрэ шадамар бэрхээр наадажа, харагшадые баясуулаа. Лариса ба Анатолий Ивлевууд эльбэ харуулжа, олоной һонирхол татаа.

Субботын ба амаралтын үдэрнүүдтэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан тусхай программа харуулагдаха. Тус цирк октябриин зургаан болотор манай хотын ажалшадай урда дуутай, хүгжэмтэй наадаяа харуулжа байха.

ЦИРКЫН ГАЛНУУД ЯЛАЛЗАН НОСОО!

Циркын галнууд ялалзан носоод, хүүгэдыешье, ехэшүүлыешье хүрэжэ ерыт, хаража баясыт гэжэ уряалжа байнал. Ялалзаһан галнууд тээшэ яарыт!

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Агаарай гимнастнууд Зиньковскинууд. 2. Литвагай артистка Ромуальда Калужевичюте. 3. Генриета Жирнова һургамал гулабхаануудтаая хамта.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

ПОРТ-МОРСБИ

БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛТАЙ БОЛОҺОН ТҮРҮҮШЫНЬ ҮДЭР

ТАСС

Дэлхэйн политическэ карта дээрэ сүлөөтэ шэнэ гүрэнэй — Шэнэ Гвинейн Папуагай бии болоһон ушар сентябриин 16-да олон үнгын гэрэл туяа сасаргагдан, артиллериин салюдаар тэмдэглэгдээ.

Шэнэ Гвинейн Папуа гэжэ гүрэнэй түрүүшын премьер-министр М. Сомаре радиогоор ингэжэ хэлэбэ: манай орон, эндэхи арад зон бэеэ дааһан хүгжэлтын ба сүлөөтэ байдалай шэнэ замда оробо. Энэ хадаа хүгжэлтымнай эхин лэ болоно. Манай арад зоной хүсэл эрмэлзэлдэ харюусахатаяа хамта дэлхэй дээрэхи нацинуудай бүлэ дотор зохихо һууряа эзэлхэ арга боломжо олгохоор зам олохо гээшэ бидэнэй бэелүүлхэ зорилго болоно.

ТОКИО

Т. МИКИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Премьер-Министр Т. Мики сентябриин 16-да парламент дээрэ программна үгэ хэлэхэдээ, Японой экономико урдань үзэгдөөгүй бэрхэшээлнүүдые үзэжэ байна гэжэ мэдэрбэ.

Экономикын байдалые шэнжэлэн тайлбарилха зуураа, «саарһан мүнгэнэй үнын улам ехээр унахатай хамта экономикын доройтожо байһан урдань үзэгдөөгүй байдалтай» Япон ушарба гэжэ Т. Мики тэмдэглэнэ. Промышленностиин олохон шухала һалбаринуудай үйлэдбэрилгын арид ехээр хороһонһоо, худалдаа наймаанда урагшагүйдэлгын тохёолдоһонһоо уламжалан, бүри ехэ, шэнэ бэрхэшээлнүүд Япондо тохёолдохо янзатай. Энээнһээ шалтагаалан, алба налогуудһаа мүнгэнэй оролго ехээр хорохоо хүлеэгдэнэ. Эдэ гээлтэ хохидолнуудые харюулха зорилгоор гурбан триллион иенэй хэмжээнэй гүрэнэй урьһаламжа гаргаха гэжэ правительство хараална.

БЕЙРУТ

БАЙДАЛЫНЬ ШАХАРДУУ БАЙҺААР

ТАСС

Ливанай ниислэл хотын хэдэ хэдэн районуудтахи, хойто хубиин Триполи хотодохи байдал үнгэрэгшэ үдэрэй ба һүниин туршада нилээд шахардуу зандаа үлэбэшье, тулалдаануудай тоо зарим тэды хороһон байна.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Ороной политическэ гол гурбан партиин — социалис, коммунис ба арадай-демократическа партинуудай — хүтэлбэрилэгшэдэй ба Португалиин сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо удаан ба түбэгтэй хөөрэлдөөнүүдэй хэгдэһэнэй һүүлээр ойлголсон абтаһан правительственна юрэнхы программа эндэхи олониитын дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Хархис этэгээдүүдэй хальдан добтолхо аюулай бии болохые мэдэрһэн ороной политическэ хүсэнүүд шэнэ, зургаадахи саг зуурын правительство эмхидхэн байгуулха тухай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад бүгэдэндэ таарамаар үгзөө ойлголсохо ушартай болоо. Иимэ аюул тохёолдохоёо байна гээд Коммунис парти нэгэнтэ бэшэ һэргылүүлһэн юм гэжэ Португалиин түрүү хараа шэглэлтэй хэблэл тэмдэглэнэ. Аюултай оршон байдалай орон дотор үүдхэгдэхэ ябадал тохёолдуулжа болохогүй гэжэ Португалиин политическэ хүсэнүүдэй ойлголсоһониинь шэнэ правительство дары эмхидхэн байгуулха хэрэгтэ тойбо татажа байһан арсалдаануудые зайсуулха арга олгохо байха гэжэ «Сикулу» газетэ бэшэнэ.

Правительство эмхидхэн байгуулха тухай хөөрэлдөөнүүдэй үедэхи нэгэ уулзалгын удаа Португалиин журналистнуудта ПКП-гэй генеральна секретарь А. Куньялай мэдүүлһэнэй ёһоор, шэнэ премьер-министртэ даалгагдаһан зорилгын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхын, фашизмын һэргээгдэхэ аюул зайсуулхын, демократическа сүлөө, революциин туйлалтануудые хамгаалхын тула шадагдаха бүхы юумэ хэжэ байна.

Хархис этэгээдүүд хуушан байдал тэхэрюулхэ һэдэлгэ гаргана. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөе бутаргаха, усадхаха, улад зоной ба ДВС-эй холбоо барисаа һандаргахые тэдэнэр һэдэнэ. Зүүнэй хараа бодолтой бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл туйлаагүй һаа — мүнөөнэй оршон байдалда революциин хүгжэлтэ хангажа шадагдахагүй, — гэжэ ПКП-гэй ЦК-гай Политкомиссиин гэшүүн Родригиш Пату митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Тиимэһээ Пиньейру ди Азиведугэй эмхидхэн байгуулжа байгаа правительствода зарим гэшүүдэйнгээ хабаадахые Компарти буруушаанагүй гэбэ. Ерээдүйн правительство али али талаһаа буулта хэһэнэй үндэһөөр байгуулагдаха болоно. Тиигэбэшье хүдэлмэришэн ангиин аша туһада, революциин аша туһада алба хэхээр буултануудые хэхэһээ коммунистнууд айнагүй гэжэ Родригиш Пату мэдүүлээ.

ЛУСАКА

БҮХЫ АФРИКЫН АША ТУЪАДА

ТАСС

Анголодохи байдал тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ дээдэ тушаалтадай зүблөөн Замбиин ниислэлдэ болоод тараба. Эндэ хабаадагшад — Замбиин, Танзаниин, Мозамбигай, Ботсванын президентнүүд, Конгын премьер-министр империалис хүсэнүүдэй зэбсэгтэ хамааралгаһаа, дотоодын хархис этэгээдүүдэй хорото ябуулгануудһаа уламжалан, Анголодо тохёолдоһон түбэгтэй байдалые зүбшэн хэлсээ.

Энэ орон доторхи байдалые заһаруулха, сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй нэгэдэл туйлаха зорилгоор МПЛА-гай, ФНЛА-гай хүтэлбэрилэгшэдтэй, Португалиин ба Заирай правительствануудтай хөөрэлдөө хэхэ түлөөлэгшэдые Ангола, Заир ба Португалида эльгээхэ гэжэ шиидхэбэ.

Анголын бэеэ дааһан байдалтай бололгые хараалагдаһан болзортонь — байгша оной ноябриин 11-дэ соносхолго хангахын тула али болохоор оролдохо гэжэ шиидэһэн тухайдаа Африкын табан гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ. Энэ шиидхэбэри Анголын арад зондошье, мүн бэеэ дааһан Африкада тон шухала удха шанартай байха гэжэ зүблөөнэй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Аргентинын правительство шэнэдхэн хубилгагдана

ТАСС

Аргентинын президентын уялгые дүүргэгшэ Итало Лудер правительствын хоёр гэшүүнэй тушаалһаа буулгые зүбшөөгөө. Висенте Дамаскын орондо Анхель Федерико Робелдо дотоодын хэрэгүүдэй министрээр томилогдобо. Энэ хүн урда тээнь гадаадын хэрэгүүдэй министр байһан юм. Национальна оборонын министрэй тушаалые Хорхе Гарридын орондо Томас Воттеро эзэлээ.

Правительствадахи гол тушаалнуудые даадаг ажал ябуулагшадай һэлгэгдэһэн ушарай шухала удха шанартайе Аргентинын хэблэл тэмдэглэнэ. Президент Мария Эстела Мартинес де Пероной этигэлтэй нюун полковник Висенте Дамаскын дотоодын хэрэгүүдэй министрэй тушаалда томилогдоһые зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нүлөө ехэтэй бүлэгүүдэй буруушаадаг байһаниинь элитэ.

Президентын уялга дүүргэгшэ Итало Лудер президентын буруушааһаар байтар оронойнгоо сенадай түрүүлэгшэ болоһон байгаа. Үбшэнэй шалтагаанаар амаралтада гараһан Мария Эстела Мартинес де Пероной орондо гүрэнэй толгойлогшын уялга дүүргэжэ заһалһаар оройдоо нэгэ хоноод байхадаа, кабинедтэ һэлгэлгэнүүдые хэбэ гэжэ адаглагшад тэмдэглэнэ.

Министрнүүдэй кабинедтэхи мүнөөнэй һэлгэлтэ — һүүлэй гурба һарын турша соо хэгдэһэн дүрбэдэхи хубилалта болоно.

НЬЮ-ЙОРК

БАГШАНАР ӨӨЬЭДЫНГӨӨ ЭРХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭ

ТАСС

Америкын һургуулинуудай байгшанар эрхын түлөө тэмсэлээ улам шангадхажа байна. Бүхы орон доторхи Номгон далайһаа Атлантиин далайн эрье хүрэтэр, Канадын хилэһээ урда штадууд хүрэтэрхи — США-гай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд улам олоороо забастовко соносхоод, юумэнэй үнэ сэнгүүдэй улам хүндэржэ байһанда таарахаар салин хүлһыень нэмээхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха эрилтэ табина. Буһалгаалан бодоһон багшанарай тоо 120 мянгаһаа дээшэ гаранхай.

Америкын томо хотонууд — Чикаго ба Нью-Йоркдо багшанарай забастовкын тэмсэл илангаяа ехэ дэлисэ далайсатай болоод байна.

Чикагын буһалгаалан бодоһон багшанар юумэнэй үнэ сэнгэй саг үргэлжэ хүндэржэ байһантай дашарамдуулан, салин хүлһэ гансада нэмээхэ тухай гурим хамтын договор дотор оруулха гол эрилтэ табина.

Хотын бюджедэй мүнгэ «алмаха» зорилготой засагаархидай политикын үндэһөөр, һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урдахана ажалһаа гаргагдаһан багшанарые хүдэлмэридэнь бусааха эрилтэтэйгээр Нью-Йоркын багшанар тэмсэнэ.

ВАШИНГТОН

НАЙМААСАЛДААН БОЛОЖО ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

США-гай ба Испаниин хани барисаан, харилсаа холбоон тухай хэлсээнтэй зохилдуулан, Испаниин газар дээрэ американ сэрэгэй баазануудай саашадаа байлга тухай Холбоото Штадуудай ба Испаниин хоорондын ээлжээтэ хөөрэлдөөнүүд эндэ боложо үргэлжэлһөөр. Тэрэ договоройнь болзор байгша оной сентябриин 26-да дүүрэхэ юм. Хэлсээнэй болзор һунааха тухай жэлэй урда тээ эхилһэн американо-испан хөөрэлдөөнүүд мухардалгада оронхой. «Вашингтон пост» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, американ баазануудые тэндэ үлөөхэ зүбшөөл үгэһэнэй харюу болгон, «хамтааран хамгаалга ба харилсан туһалалсалгада» хабаатай уялгнуудые, мүн 1,5 миллиард долларой сэнтэй шэнэ зэбсэгүүдые олоор абалгые США-һаа туйлаха гэжэ Мадрид оролдоно. Гэхэ зуура, Испанитай баталһан имэрхүү хэлсээн США-гай конгрессээр хэзээшье һайшаагдахагүй ха гэжэ американ тала хөөрэлдөөнэй үедэ мэдүүлнэ.

Венгриин «Икарус» гэжэ завод жэл бүри 6 мянган автобус манай гүрэндэ эльгээжэ байдаг. Энэнь заводой бүхы продукциин хахадһаа ехэнхи болоно. Байгша онойнгоо хахад жэлэй түсэб предприяти үлүүлэн дүүргэбэ. Заводой конвейерһээ 5230 автобус гаража, 4972-ынь Советскэ Союз ба ГДР эльгээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ Советскэ Союз эльгээгдэхэеэ байһан «Икарус-250» гэһэн автобусууд.

МТИ-АПН-эй фото.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Горький — хүдэлмэришэн ангиин дуушан». 2-дохи дамжуулга. 11.05 — «Географиин түүхэһээ ба мүнөө үеын географуудай шэнжэлгэнүүд». 11.35 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 11.50 — Документальна фильмүүд харуулагдаха. 12.45 — «Мэргэжэл тухай хөөрөөнүүд». 13.15 — «Спортлото» (үнгэтэ). 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — «Шатарай һургуули». 14.15 — Классическа хүгжэмэй концерт. 14.45 — «Стандартнууд ба шанар». 15.15 — «Вариант «Омега» (4-дэхи сери). 16.30 — Спортын һонин (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Үргэдэй тээшэ ошоһон харгы».

«Орбита». 19.00 — «Шатарай һургуули». 20.00 — Забһарлалга. 20.10 — «Стандартнууд ба шанар». СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй стандартнуудай Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Бойцов дамжуулгада хабаадалсаха. 20.40 — «Вариант «Омега» (4-дэхи сери). 22.00 — Спортын һонин (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Классическа хүгжэмэй концерт (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Факел» — залуушуулай программа. 20.10 — Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20.30 — Телевизионно һонин.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаһа
Байгал-Амарай түмэр
гын зоные ажахын та
ашаглаха асуудалаар
хотодо боложо байгаа
на-практическа конф
цини материалнууд. В. Х
хинов. «Таряа хурялга
дай үдэр ба һунинууд
репортаж. «КПСС-эй
съездые угтуулан»
юрэнхы гаршаг доро ре
ликын аймагууд, хото
дуудһаа абтаһан мэдэ
нүүд. ТАСС-эй шэнэ
нууд.

Хоёрдохи хуудаһа
«Республикын үйлэдб
гын хүсэнүүдые шэнз
жөөхэ тухай». КПСС-эй
ряадай обкомой нэгэ
секретарь А. У. Модог
Шэтэдэ боложо байгаа
лөөн дээрэ хэлэһэн элид
һээ. «Партийна ажабай
гэһэн юрэнхы гаршаг
райкомуудһаа абтаһан
мэдээсэлнүүд. Түрэл
доторнай.

Гурбадахи хуудаһа
«Таарамжатай репер
шэлэхэ шухала» — ку
рын министерствын д
хи республиканска
методическа түбэй дир
Н. Дамирановай
АПН-эй материалнууд.
бэрсэг дэлхэйн һонинуу

Дүрбэдэхи хуудаһа
«Шэнэ һонин. Баримта
«Правда Бурятии» га
заншалта эстафетын д
Хилын саанаһаа абтаһа
дээсэлнүүд. Соносхолну

САГАН УЛАРИ[Л]

Мүнөөдэр үүлэтэйшэ
ха, зарим нютагуудта
орохо. Үглөөгүүр мана
хаар хүлеэгдэнэ. Бару
һоһоо секундын 5—10
хүсэтэйгөөр һалхилха.
төө 15—19 градус д
байхаар багсаагдана.
дэ Прибайкалиин, Тү
Ахын аймагуудта 9—1
дус дулаан болохо.

Сентябриин 19-20-ой
нүүдтэ үүлэтэйшэг
хура борсо орожо маг
Температура һүниндөө
дус хүйтэнһөө 3 град
лаан хүрэтэр хубилжа
Баруун хойноһоо сек
5—10 метр хүсэ
һалхилха. Үдэртөө 1
градус хүрэтэр дул
Хойто аймагуудаар ба
галай хойто бэеэр һү
1—6 градус хүйтэн,
8—13 градус дулаан
багсаагдана.

Редакторай орл[огшо]
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телеф[он]

г. Улан-Удэ, ул. Л[енина]
35, телефоны: прием[ная]
2-54-93, секретар[иат]
2-66-76, общественная
ная — 2-56-62.